Nr. 62 (15.152). Lwów, niedziela 19. marca 1939. Rok LX.
Ч. 62 (15.152). Львів, неділя 19. березня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO
Wychodzi codziennie rano.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Лєгіон Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . . 15.00 "
піврічно . . . . 30.00 "
річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ЗАЯВА У.П.Р. В СЕНАТІ

у справі Карпатської України.

Телефоном від нашого варшавського кореспондента.

На пленарному засіданні сенату, яке відбулося в пятницю 17. ц. м. виголосив у присутности цілого уряду таку декларацію від УПР сен. Творидло.

„Високий сенате! Вчора під впливом вісток про наближення мадярських військ до польського кордону вис. палата висловила вдоволення з того приводу, що осягнено спільний польсько-мадярський кордон. Не маю заміру займати сьогодня критичного становища до цього довершеного факту, бажаю тільки підкреслити, що в тім моменті, коли завалилася чехословацька держава і коли повстає зовсім нова політична ситуація в Середній Европі, на невеликій частині українського етнографічного краю, на території Карпатської України вложило життя і пролило кров сотні молодих українців, ставувши не лише в обороні своєї землі, але і великої ідеї самовизначення народів, великої ідеї служби батьківщині і національному урядові. І коли вчорашній гнобитель українського народу в межах Чехословаччини віддав долю своєї держави в руки сильного сусіда, тоді наші брати за Карпатами проляли кров в обороні самовизначення своєї держави, як у відношенні до чехів так і мадярів. Схиляючи голову в обличчі цеї смерти ми Українська Парляментарна Репрезентація у польському парляменті хочемо через те підкреслити велику життєздатність і динамічну силу життя і руху українського. Маємо глибоке переконання, що і там на Закарпатті з пролятої крови і кісток розсіяних на тій землі виростеквіт національного життя.

В тім місци маршал Павелец відібрав промовцеві голос.

Завзяті бої за Хуст.

Січове військо не зважаючи на осамітнення далі веде геройську боротьбу.

Прага, 17. III. год. 11 вночі.

Карпатська Україна бороняться дальше перед мадярським наступом завзято і над подив геройсько. Як знаєте мадяри йдуть до Польщі трьома клинами. Один — середній, ідучи здовж залізниці Мукачів—Лавочне, дійшов уже вчора до польського кордону і розірвав в той спосіб карпато-українську лінію оборони на дві частини, примушуючи січові війська перегрупуватися. Західна частина, значно менша, станула відразу перед вимогою поширеного фронту з півдня і зі сходу, без ніякого звязку з головною групою „схід" та з дуже малою скількістю муніції. А проте лінія оборони від словацької демаркаційної лінії на Перечин і вгору на Великий Березний трималася до нині вечора. При західній групі був ввесь час міністр внутрішніх справ Карпатської України Клочурак, який прибув туди на інспекцію фронту і не мав вже змоги вернутися до головної групи на сході. Перечин впав нині коло год. 2 пополудні і то внаслідок ослаблення січових частин завзятим боєм із чеським військом. Це сталося з невідомих ще близче причин (мабуть відмовилося доставити січовикам муніції) довело у збройний конфлікт зі збройними січовими частинами. В бою по стоорні самих тільки січовиків було нині к. 120 вбитих і ранених. Між убитими, або важко раненими є також командант групи Роман, бо пізніше його особи вже не знайдено. Коли, коло год. 1. пополудні, мадярські війська, відкинувши передні лінії оборони, підійшли під Перечин, січовикам сил уже не вистачило. Боєм, у страшному стані вичерпання і зневіри, перейшли вони о 2 год. пополудні на словацьку територію. Відступаючи, заслонювали вони до останніх сил і до останнього набою валки цивільних утікачів. В одному тільки Гуменному, вже на Пряшівщині знаходиться нині к. 300 січовиків і до 450 цивільних утікачів здебільша жінок і дітей. Всі вони вичерпані, голодні та обідрані. Цю реляцію подаю на підставі телефонічного звідомлення з Пряшева, яке прийшло тут сьогодні, в год. 8. вечором. Серед української кольонії в Празі почалася негайно збірка на допомогу таборитам. Тимчасом східна ґрупа, що є ядром січового війська, і яке дальше ослонює уряд, тримається дальше вперто, а навіть переходить раз-у-раз до протинаступу.

За зовсім певними вістками з Мармароського Сиготу, що лежить на карпатоукраїнському і румунському кордоні, телефоном — СЬОГОДНІ ПОПОЛУДНІ ШЛИ ЩЕ БОЇ ЗА ХУСТ.

НИНІ В ГОД. 2-ІЙ ПОПОЛУДНІ СІЧОВІ ЧАСТИНИ ПІШЛИ НАСТУПОМ ПІД ІРШАВУ ЗВІДКИ ВІДКИНУЛИ ЗНОВУ МАДЯР. Уряд знаходиться у ВЕЛИКІМ БИЧКОВІ. Зі Сиготу повідомляють дальше, що до менту висланя звідомлення, в 4-ій пополудні, не появився на румунському кордоні ще ні один мадярський вояк, ані не перейшов кордону ні один втікач. Тому всякі вістки про евакуацію до Рахова покищо неправдиві. Зате від кордону чути безупинно густу крісову і скорострільну стрілянину та вибухи наче мінометів.

Довгий опір геройської горстки січового війська в порівнанні до великої скількости вишколених і добре озброєних мадярських полків пояснюють тим, що січовикам, здається, таки вдалося відібрати від чехів трохи зброї та муніції. Крім того знають вони краще терен і мають велику піддержку в населення. ДАЛЬШЕ ПОТВЕРДЖУЄТЬСЯ ВІСТКА, ЩО НА ЯСІНСЬКІЙ ТА РАХІВСЬКІЙ ВЕРХОВИНІ ЗІРВАЛОСЯ ДО ОБОРОНИ ВСЕ НАСЕЛЕННЯ. Багато селян прилучилося до січовиків з самими тільки сокирами. Найтрагічніше те, що ті люди вірять ще в поміч іззовні, вірять у гарантії мінхенського договору та арбітражної комісії. Одинока в них думка — витревати.

А тимчасом нічого не вказує на якунебудь інтервенцію Німеччини. Німецькі частини станули вже другий день у Жиліні і висилають тільки моторові стежі в напрямі Пряшева.

Канцлер Гітлер виїхав щойно нині до Відня, та з ним мін. Рібентроп Чи прем. Реваєві вдасться говорити хочби з мін. Ріббентропом, треба сумніватися. Німці щось взагалі виминають всяких дискусій в карпатоукраїнській справі, наче б то щось закривали, або просто неприємно їм було про те говорити.

Мадярський посол в Празі вже нині уважає карпатоукраїнську справу зліквідованою і карпатоукраїнську територію — мадярською територією. Він звернувся нині до торговельного представника Карпатської України при міністерстві торговлі в Празі з домаганням, щоби той негайно передав свої агенди делегатові посольства. Представник інж. Фленко цю вимогу категорично відкинув заявляючи, що підлягає тільки свому урядові і свому карпатоукраїнському міністерству. Також на будинку представництва карпато-українського уряду в Празі при вул. Душній повіває все ще великий жовто-блакитний прапор і урядування відбувається там нормально. Українська кольонія в Празі ввесь час живе тільки нервами. Всі европейські переміни зійшли в ній на десятий плян. Буває люди плачуть як діти і кожний тільки питає „чому?" Тому хіба, що політика не знає сентиментів тільки реальний інтерес. Але коли так, то чому знову давати гарантії при великому акомпаніяменті святочних промов про перемогу засади самовизначення?

Роман Голіян.

Хуст відбитий.

ТЕЛЕФОНОМ ІЗ ЧЕРНОВЕЦЬ: СЬОГОДНІ ТУТ УРЯДОВО ПОТВЕРДЖУЮТЬ, ЩО ПО ЗАВЗЯТИХ БОЯХ ПІД ХУСТОМ, СТОЛИЦЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ЗНОВУ ОПИНИЛАСЯ В РУКАХ СІЧОВОГО ВІЙСЬКА. ВІДБИТО ТЕЖ ІРШАВУ.

ПРЕЗИДЕНТ ВОЛОШИН ПРО СТАНОВИЩЕ НІМЕЧЧИНИ.

Райтер подає інтервю свого кореспондента із президентом Карпатської України о. д-ром А. Волошином, який на запит згаданого журналіста про становище Німеччини, заявив: „Німці ганебно нас обманули!"

—o—

Загадка чеськоЇ траґедії.

(Від нашого кореспондента).

Прага, 16. березня 1939.

Цю статтю дістали ми з Праги пізнім вечором у пятницю 17-го п. м. Ми стягнули редакційну передовицю на ту саму тему та дали на це місце міркування нашого празького кореспондента, бо вони — хоч і не дають нових інформацій ані виразної відповіди на питання: „Чому чехи так піддалися і самі зреклися власної державности?“ — то все ж та стаття має деякий місцевий кольорит. Вона віддзеркалює настрої того розгублення у Празі, тієї розтічі, серед якої люди намагаються пояснити собі події останніх днів, не маючи змоги охопити їх ані розумом ані нервами. — **Редакція.**

Пророки цим разом не помилились. Від самої осени люди гомоніли: „Im März geht's los" — у березні щось станеться. І фатальний березень справді приніс нові політичні зміни в Середній Европі. Те, що ще залишилось по осінній парцеляції від колишньої Чехословаччини, розпалось тепер остаточно. Нема вже Чехо-Словаччини, навіть номінальної, нема вже навіть Чехії, як державного твору, — є щонайменше маленькі рештки фікції з перспективою — розпливатись національно серед чужинецького державного й національного моря.

Легко бити того, що лежить, легко — хоч не дуже гоноровo. Проте треба задуматись над причинами чеської траґедії, бо хоч одні народи — на жаль! — не навчаються з помилок других, то всеж окремі одиниці з почуттям відповідальности мусять до голосу історії прислухатись. А чеська траґедія вже стала історією, хоч покищо не розуміють її ані чужинці, ані самі чехи.

Про одну з головних причин цієї траґедії — про обожання нації та недоцінювання держави — вже була мова в попереднім дописі, який може був занадто стриманий у висновках, але зберігає повну силу в своїй аналітичній частині. Дальшою причиною було нехтування одного з засадничих законів ґеополітики: не треба дратувати могутнього сусіда, коли нема в сусідстві іншого рівно могутнього, на якого можна було б у критичній хвилині опертись. Слабо розвинений державний первень у чеській народній психіці розсадив Чехословаччину знутра, нехтування згаданого закону розсадило її ззовні.

Ґеополітично Чехословаччина була від самого першого дня свого існування здана на Німеччину. Можна було на цей факт не звертати уваги, коли б десь близько була інша держава; така велика й сильна як Німеччина — але такої держави не було. Замість усвідомити собі цю правду й відповідно до неї застосуватись, чеські політики шукали противаги проти Німеччини в штучних конструкціях Малої Антанти та осі Москва—Париж. Тимчасом Німеччину тут буквально провокували: на головних празьких вулицях 20 літ викрикували наголовки протинімецьких часописів; у кількох кільометрах від Праги працювала протинімецька „чорна" радіовисильня, а чеська поліція ніяк „не могла" її „знайти", поки не приїхали люди з Німеччини та зробили край цьому нечуваному скандалові; чеська урядова й півурядова преса від самого початку поставилась ворожо до націонал-соціялістичної німецької влади та роками її дискредитувала; недобитки противників тієї влади знаходили на терені Чехословаччини найсердечнішу гостинність і кували тут свої пляни. Це була славнозвісна австрійська „вадельштікполітік", але в парі з політикою окруження Німеччини ззовні вона робила злу кров, дратувала, затроювала атмосферу. Кінець не тяжко було передбачити.

Може не годилося б ятрити старі рани, але мимохіть пригадуються події з 1918-го року на Україні. Було це за гетьмана Скоропадського, коли Україну по береги переповняли втікачі-чорносотенці з Московщини й формували там свої відділи для походу проти большевиків. У Києві засідала також мішана українсько-совітська комісія, яка мала полагодити всі спірні питання між обома державами. Деякі старші громадяни тоді радили як найдалі піти назустріч бажанням совітської делеґації: дати їм удвоє більше збіжжя і харчових продуктів, ніж вони вимагають, заборонити на терені України всяку протисовітську акцію, забезпечити їм повну недоторкальність і якнайльояльнішу невтральність з боку України. Бо, казали ці громадяни, Москва має за собою довгу державну традицію, а Україна її не має, Москва так чи інакше свою державність урятує та кинеться на Україну, бо буде до цього змушена голодом, страхом перед небезпекою й державним інстинктом. З другого боку большевицька влада на Московщині менше зло від чорносотенної, бо слабша. Отож краще „задобрити" большевиків, не дратувати їх, дати їм усе, що хотять, — а тимчасом будувати свою державу, своє військо, своє господарство, свою культуру.

Невідомо, чи ті голоси, колиб були перемогли, не помилились би також у своїй калькуляції. Все ж, на тлі переговорів з большевиками вони мали свою льоґіку. Тимчасом уряд переговори вів, але одночасно Україна ставала щораз більше тереном для протисовітських акцій, членів совітської делеґації на чолі з Мануїльським шикановано й трактовано як смаркачів, переговори потапали у морі обосторонньої казуїстики, зволікались і не доводили нідочого... А за кілька місяців большевики були в Києві, Раковський і Мануїльський стали панами України. Пощо було взагалі переговорювати?!

Не вдаючись в аналізу тодішніх українських відносин звертаємо увагу тільки на анальоґію, яка кидається в очі, і то у некорист чехів. Бо чехи мали високу матеріяльну і духову культуру та були повними панами у себе, хоч і мали великі зобовязання супроти Франції та Анґлії. Також їх політика не могла бути цілком самостійна, але не мусіла так рабськи прислухатись до бажань Парижа та Льондону. Можна було бодай знайти якусь золоту середину, якийсь компроміс. Але Прага у своїй ретельности бігла сто кроків перед Парижем та Льондоном. Тимчасом Німеччина могутніла й усе більше гнівалась. Кінець не міг випасти інакше, ніж випав.

Старий Масарик колись був видав книжечку „Політика як наука й мистецтво". Перед кількома роками, коли ця книжечка вийшла, її думки здавались альфою та омеґою політичної мудрости. Бо за нею стояло життя старого професора, стояв успіх! Що тепер залишилось від цілої тої премудрости? Самі руїни й тріски. Залишився, правда, чеський нарід — освічений, господарний, ощадний, працьовитий. Чехів скрізь шанували. Можливо, що спосіб, в який вони згодилися на втрату своєї державности, надщарпає добре чеське імя в опінії світу.

Політичну загадку чеської траґедії можна розгадати, аналізуючи закордонні та внутрішні чеські політичні помилки. Психольоґічної загадки того шаленого заломання мені ще розгадати не сила.

Сіромаха.

Обіцянки нової совітської пятирічки.

ЩЕ ОДНА ПЯТИРІЧКА.

10. березня почався XVIII Зїзд всесоюзної комуністичної партії большевиків, по суті уряду СССР.

На денному порядку цього зїзду стоїть між іншим доповідь прем'єра совітського уряду Молотова про третій пятирічний плян розвинення народнього господарства СССР.

30. січня в московській „Правді" надруковано тези цієї доповіді. Головне (і це вже остаточно!) наздогнати й перегнати капіталістичні країни. І без огляду на те, що це тільки проект пятирічного пляну, преса, телеграф, радіо рознесли цей проект, ці тези по цілому союзі, як перемогу, як нібито вже щось виконане, і по цілому союзі вже слухняно захоплюються величезними перспективами нової пятирічки, захоплюються, нібн це не тільки плян, а вже щось реальне. Адже ж у большевиків слово ніколи не розходиться з ділом!"

Мало кого може обходити це реклямування запроектованої третьої пятирічки, справа ця цілком внутрішня і дуже добре її розуміють і ті, хто реклямує її, і ті серед кого реклямують. Ті реклямування цієї третьої пятирічки не обмежуються тільки територією СССР, ні, вживають там усіх заходів, щоб реклямування це вийшло поза кордони СССР, просякнуло на шпальти „буржуазних" газет, особливо в Анґлії і в Північних Американських Сполучених Державах.

І судячи з деяких даних не такі вже марні ці зусилля. В досить поважних орґанах друку цих країн появляються відомости про „велетенські перспективи велетенської пятирічки!"

Преса, особливо американська, любить сензації, а чим не сензаційні ці перспективи, зрозуміло, як увірувати в них?!

А крім того і час для цього реклямування дуже слушний. Політичний барометр показує на можливість поважного конфлікту поміж т[ак] званими демократами і тоталітарними державами на заході і на сході.

І ось за такого невиразного, небезпечного часу третя держава, що ввесь час так ретельно реклямувала свою демократичність, своє миролюбство, говорить тепер про свою просто казкову внутрішню могутність, так яскраво виявлену у третій пятирічці!

Ну, а внутрішня могутність держави це величезний її козир у політичних розіграх, цілком незалежно від її внутрішнього лад[у].

І ми можемо спостерігати деякі ознаки початого деякого флірту з СССР, хочаб з боку тієї самої Анґлії, деяку зацікавленість з боку Північно-американських Сполучених Держав тощо.

А проте варт було б зупинитися трохи на цих „велетенських перспективах" третьої пятирічки й на шансах на їхнє виконання.

ПРОМИСЛОВІ ЦИФРИ.

Доведеться знову рахувати на доброту [чи]тачів, коли пічнемо сухими цифрами.

Наприклад продукція камяного вугілля мусить на останній рік 3 пятирічки, рік 194[2] збільшитися на 181%, порівнюючи з р. 1937.

Безумовно трудно ворожити, алеж як[що] з цієї самої 3-ої пятирічки вже минув рік і [illegible] місяці, тобто залишилося тільки 3 роки й [illegible] місяців. І якжеж, а з вугільною промисловістю [illegible] якою проводив такий випробований „ста[ха]нець", така нібито справді енерґійна людина як Лазар Каганович, за минулий вже час пятирічки не було дуже добре. Принаймні ЦК ВКП(б) і РНК СССР своєю постановою з [illegible] жовтня 1938 р. ствердили що вугільна [illegible]

словість пляну видобутку не виконує і працює незадовільно.

Правда, треба відмітити, що за лютий ц. р. вугільна промисловість, здається, вперше від споконвічного часу, виконала місячний плян. Майбутнє покаже, чи є це справді вихід вугільної промисловости, як то кажуть, з прориву, чи тільки тимчасове штучне піднесення видобутку. А чи встигне вона до року 1942 виконати третю пятирічку?!

Нафтова промисловість мусить за третю пятирічку збільшити свою продукцію на 177%. Чиж це можливе, коли вона за минулий рік не виконала пляну видобутку, коли московська „Правда" з 1. березня пише, що нафтовики з своїм завданням не можуть дати собі ради?! Третя пятирічка пропонує добитися неухильного й поважного піднесення виробництва в галузі чорної металюрґії. Цього вимагає оборона СССР! Ця пятирічка — це пятирічка спеціяльних оборонних сталей! Продукція чавуну мусить піднестися за пятирічку на 152%, сталі на 156%, вальцовання на 162%!

ЧОРНА І КОЛЬОРОВА МЕТАЛЮРҐІЯ.

Алеж і чорна металюрґія не виконала пляну першого року 3 пятирічки. Алеж довелося її виділити в окремий наркомат і то не перед початком 3-ої пятирічки, не перед початком нового року. Алеж стверджує „Правда" в березні другого року 3-ої пятирічки, що металюрґи не дають стільки продукції, скільки вимагає від них країна. Що це все віщує в цій галузі?!

Виділено в окремий наркомат і кольорову металюрґію. Третя пятирічка вимагає збільшити виробництво кольорових металів до розмірів, що забезпечували б задоволення потреб оборони, що так швидко зростають...

Рік 1938 був дуже нещасливий для кольорової металюрґії, особливо для такої потрібної міді, а в березні 1939 року робітники мідяної промисловости лишаються позаду.

Машинобудівництво таке потрібне для всіх форм оборони СССР, мусить пятирічку збільшити на 225%! Але не добрі гороскопи щось для цього. „Ворога народу", Межлаука, що стояв на чолі цього наркомату, ліквідовано ще в році 1937. Отже здавалося не було вже перешкод для безперебійної роботи в цій галузі промисловости. Але чомуж 1938 року довелося усунути й наркома Брускіна? А 1939 року його наступника, наркома Львова?! Чому „Правда" лементує в березні 1939 року, що машинобудівельна промисловість не може впоратися з виконанням програм?!

За третю пятирічку продукція бавовняних тканин мусить збільшитися на 142 %, вовняних тканин на 167, шкіряного взуття на 143%...

„Совітська тканина мусить бути найкраща в світі" — такий бачимо напис на фабричній марці Трьохгорної Мануфактури, цього справжнього велетня текстильної промисловости в СССР.

ЧОГО НЕМА, КОГО ЛІКВІДУЮТЬ.

А проте аж 6 ґатунків тканин з цієї фабрики визнано за цілком непридатні до вживання, бо вони рвуться, розлазяться в руках. І це стверджено в 4-ім чвертьрічі першого року третьої пятирічки! А взагалі текстильна промисловість СССР в 4-ім чвертьрічі 1938 року дала 36.5% браку.

Ні, мабуть недаремне довелося ліквідувати 1938 року наркома легкої промисловости, Шестакова, недаремне мабуть довелося 1939 року, щоб рятувати ситуацію, виділити текстильну промисловість в окремий наркомат.

А харчова промисловість з її ґрандіозними перспективами?! Ну, а покищо із узятих на вибірку 5.090 крамниць по цілому СССР в 4-ім чвертьрічі 1938 року 10% не мали цукру, 11% — соли, 12% — махорки. Покищо 1938 року довелося „ліквідувати" наркома харчпрому Гілінського, а 1939 року — наркома харчпрому Кабанова! Чи допоможе це наздогнати і перегнати европейські країни в галузі харчової промисловости?!

Може краще в галузі внутрішньої торговлі після того, як на початку 1938 року розстріляно наркома внуторгу Вейцера?! Ось порядки, які панують у цій галузі, скажім у місті Курську в лютому 1939 року.

СЛАБА ДОСТАВА.

Готовий одяг постачають Курській області кравецькі фабрики Вітебська, Гомелю, Клинця, Брянська, Бобруйська і ще 13 міст, причому кожна в дуже невеличкій кількості й цілком одноманітного фасону та якости. Кировобська, наприклад, кравецька фабрика від Курська на віддалі 2.300 км насилає до Курська тільки дві десяті одного відсотку чвертьрічного одягового запасу.

Залізні баньки завозяться до Курської области з Ленінграду, Києва, Харкова, залізні ж баньки, які виробляють у Курській області, завозяться до середне-азійських республик...

Третя пятирічка наказує рішуче покінчити з відставанням лісової промисловости, збільшивши її продукцію на 180 відс. Але як це можна зробити за решту часу, коли в році 1938 лісова промисловість, як це ствердили, працювала гірше ніж у році 1937, коли в ній „шкодив" розстріляний „ворог народу" Іванов?!

РОЗХИТАНИЙ ТРАНСПОРТ.

Із залізничним транспортом ніби дав собі раду той сам Лазар Каганович. Правда, досить своєрідно. Він просто взяв тишком-нишком і зменшив добовий плян навантаження і вивантаження вагонів на 10 тисяч вагонів. Ніби й покращало. А водний транспорт?! Ще року 1938 „Правда" писала, що в ніодній галузі народнього господарства немає такої розхитаности, як у водному транспорті, а в р. 1939 вона пише, що водний транспорт надалі на одному з останніх місць. Матеріялістичні большевики знають, що чудес на світі не буває, отже не буде і в водному транспорті.

Ґрандіозні перспективи в сільському господарстві!... А тисячі гектарів із урожаєм так і залишилися під снігом у Красноярському краю. І в березні ц. р., коли на півдні почалася вже весняна засівна кампанія, більше 28 відс. тракторів ще не відремонтовано. А з відремонтованих 40 відс. треба відремонтовувати наново. А 50 відс. насіння — не насіння, а чорт зна що!

Добробут трудящих покращає у півтора раза, удвоє!...

РЕЦЕПТИ І ПОКЛИКИ.

Тези дають і рецепту, щоб здійснити ці ґрандіозні перспективи. А саме, треба цілком зліквідувати наслідки контрреволюційного шкідництва, шпигунсько-націоналістично-троцькістсько-бухарінських аґентів фашизму й іноземного капіталу, піднести більшовицьку пильність в усій роботі по будівництву комунізму й завжди памятати вказівку партії про те, що поки існує зовнішнє капіталістичне оточення, розвідки іноземних держав будуть засилати до СССР шкідників, диверсантів й убивців, щоб псувати, пакостити й ослабляти СССР, зростання комунізму в СССР".

Отже, що станеться, якщо рецепту не пощастить виконати?!

Та і без цієї рецепти, з самих наведених цифрових даних видно, що всі ці „ґрандіозні перспективи" є по суті не „ґрандіозні перспективи", а звичайні чеки непокриті.

І тим гірше для тих, хто поставиться до цих чеків з довірям.

Гл. Л.

4-годинна українсько-чеська битва недалеко Лавочного.

Кореспондент варшавського „Курера Польского" повідомляє з Бескиду:

Відділ січовиків (приблизно курінь) заатакував пополудні станицю чеської граничної сторожі. Кільканацятьох чеських граничних сторожів під проводом польського боронилося 4 години, доки не надійшли мадярські війська, що відіпхнули січовиків до польського кордону; там їх розброїли й інтернували. Кільканацятьох січовиків ранено у боях за граничну станицю.

Мадярські війська, що йшли у напрямі Воловця зводили криваві битви з січовиками.

Один польський журналіст зайшов з Лавочного до Воловця і там стрінув мадярський відділ. Його командант, сотник Берґсасі, оповідає, що похід був дуже важкий: доходило до кривавих боїв з січовиками, ще до того прийшли снігові. „Все сприсяглося проти нас, але нічого нас не спинить — станемо на кордоні і повитаємо поляків" — закінчив мадярський старшина.

Німеччина обіцяла Польщі, що не займе Словаччини.

ГІТЛЄР НАКАЗАВ ОКУПУВАТИ СЛОВАЧЧИНУ, БО... РОЗСЕРДИВСЯ НА ТІСА.

Польська преса приносить з Берліна вістки, що Гітлер рішив заанектувати Словаччину також само, як Чехію та Моравію. Ця постанова заскочила навіть німецькі офіційні кола, бо — як подають британські радіовисильні — амб. Мольтке запевнив 15. ц. м. мін. Бека, що Німеччина пошанує незалежність Словаччини. Англійські кореспонденти подають, що німецькі війська займають Словаччину, наступаючи від Братислави та від Шлеська. Згідно з їхнім твердженням Гітлер наказав окупувати Словаччину, бо розсердився на Тіса за його протест проти приходу німецьких частин до західної Словаччини.

ГІТЛЄР ПРИЇХАВ ДО БРНА.

БЕРЛІН, ПАТ. Офіційно повідомляють, що Гітлер приїхав до Брна.

Без ентузіязму.

(Від нашого кореспондента).

Варшава, 16 березня.

Минулорічний дотеп став довершеним фактом: не чехи німцям, лише німці чехам дарували автономію... І раптом змінились настрої: варшавські пресові ентузіясти спільного кордону з мадярами — далекі сьогодні від захоплення. Радість з приводу спільної границі замрячена свідомістю, що кордон з Німеччиною видовжився аж ген поза Татри.

Не підлягає ніяким сумнівам і з тим ніхто тут не скривається: нагальна механіка подій, що прогуділи в Европі за останніх 48 годин, **заскочила Варшаву не менше, як Льондон чи Париж.**

Тутешні політичні і пресові кола просто задубіли: події розвивалися так швидко, що годі було їх піддавати звичайній аналізі, чергувалися так парадоксально, що найдосвідченіші політичні обсерватори махали рукою, коли їх питали, що буде далі. Залишилося хіба одно: терпеливо сидіти при радіоприймачах, далекомовних телефонах, або похилюватися над свіжими телеграфічними текстами у телескрипторах, вичитуючи нові сензації та повідомлення.

Вістки, що приходили з Праги за ПАТ-ом, були спочатку скупі, опісля оживили всіх комунікати аґенції Юнайтед Пресс. Проголошення словацької незалежности викликало у Варшаві зрозуміле вдоволення, але вже вістка про виїзд президента Гахи і мін. Хвальковського до Гітлера, зустрілася з холодними питайниками і до деякої міри — дезорієнтацією. Телефони з Берліна і Праги не дали на себе довго чекати, і вчора перед обідом грянула по Варшаві неймовірна вістка: **Чехія перестала існувати, німці машерують на Прагу.** Спокійні дотепер вулиці ожилися, ґазети засипали їх надзвичайними виданнями, навіть старечий „Курієр Варшавскі" не видержав — і випустив на місто аж чотири окремі листки зі свіжими телефонатами з цілого світу.

Одначе — назагал — далекі від політичних зацікавлень варшавяни, сіра публика столичної вулиці — не переживали так виявно закарпатських подій, як їх переживали політичні, зокрема ж парляментарні кола.

Припадково саме вчора відбувалась у сенаті **дебата над буджетом міністерства закордонних справ.** У кулюарах панувало небувале оживлення, представників преси розривали. Всі говорили про одно, а саме про наглу та несподівану смерть чеської держави... Говорять, що найгірше почував себе пос. Санойца з Коломиї, який кілька днів тому у голосній статті пропозиції відував злуку Польщі з Чехословаччиною. За один тиждень все переміниліося...

Дебата розпочалася з опізненням. На урядових лавах зявився несподівано мін. Бек, що опісля, підчас дебати, покинув палату і подався до міністерства. Сенат негайно перервав дебату і **перейшов до буджету рільництва.** Негайно після цього стало відомо, що заповіджене на сьогодні **експозе мін. Бека не відбудеться.** Незабаром також з офіційного боку заперечили, **буцімто Польща малаб зайняти якубудь частину Карпатської України.** Стало відомо також, що на майбутній спільний кордон виїхали ще передучора фільмові оператори, щоб сфотографувати сцену польсько-мадярської зустрічі. З півурядових кол подали також інформацію, що Румунія займе східню частину Карпатської України, згідно з порозумінням, що його нібито осягнув міністр Ґафенку підчас побуту у Варшаві.

Останню вістку прийняли у пресових варш. колах поважно, але до її коментарів поставилися із застереженням, підкреслюючи, що ніщо інше, як само недавнє експозе польського міністра закордонних справ, в якому він запевнював про добрі польсько-чеські відносини, вказує на те, що останні події заскочили абсолютно ввесь політичний світ, навіть той, який мав найкращі дипльоматичні звязки, й інформації.

Увесь вчорашній день минав під гнетом усе нових вісток, що напливали звідусіль. Не всі вони, ясна річ, могли побачити денне світло.

До пізніх вечірніх годин нічого не знала Варшава про долю Карпатської України й о. Августина **Волошина.** Короткий комунікат ПАТ-а про нотифікаційну телеґраму о. Волошина до польського уряду зрозуміло, не міг вистачити. Щойно сьогодні, в четвер рано, надійшли **реляції „Діла", що їх журналісти розхопили.** Появилися чутки про те, що Хуст ще не впав і обороняється. Вони викликали велике враження серед поляків, зокрема у парляменті. Дехто з польських журналістів подбав за телефонічні розмови з **Будапештом,** з якого дістали авторитетне потвердження тамошніх закордонних журналістів про сильний опір „Січей" і поставу карпато-українського уряду та населення Карпатської України.

Коли пишемо ці рядки, вже пізнім вечором, **Варшава гуде від крику ґазетних хлопців.** Перед годиною скінчилися маніфестації під мадярським посольством з нагоди зустрічі польських і мадярських військових частин, попереджені урочистими словами й актами у приняв уряду, що появився за винятком мін. Бека in корпоре, у сенаті маніфестації мали формальний характер. Говориться про мадярів на півдні, а думається про німців на заході. Підкреслюють це самі польські журналісти, що в більшості не зявилися під посольством, маючи цілком чим іншим забиту голову.

На вулицях міста появляються раз-у-раз нові видання ґазет, в яких на перших сторінках товстим друком видніють телефонічні реляції про бої мадярських військ з українськими січовиками. Люди купують, пристають, читають і голосно хоч-не-хоч признають, що карпатські українці зуміли зберегти ту честь, про яку — на диво всього світа — забули чехи.

Пишу ці слова на двірці на кілька хвилин перед відїздом поїзду. Біля мене нервово говорять два польські інтеліґенти-громадяни. Один з них читає голосно виленське „Слово" з датою 16-го ц. м.: „Спільний польсько-мадярський кордон у нинішніх умовинах є окреслюваний досить характеристичним висловом, що він має вартість колючого дроту для зупинення походу слона"...

І з журбою хиляться чола: цим разом і польські чола і українські.

КТВ.

„Союз Українок" у світлі критики та правди.

*Даємо місце цій статті виходячи з засади, яка нас завжди обовязує супроти всіх центральних загально-краєвих установ та суспільних організацій: коли хтось висуває прилюдно проти проводу такої організації мериторичні закиди, то цей провід — у даному випадку 1-а заступниця голови „Союзу Українок" — має право просити „Діло" служити йому, як трибуна оборони. — **Ред.***

До довгої черги пресових атак, які від кількох місяців ведуть проти Т-ва „Союз Українок" та його проводу деякі кола, долучилася в останньому часі стаття п. М. Білякової п. н. „За дійсне оздоровлення відносин", поміщена у „Новому Часі" з 4. ц. м. В кампанії проти С. У. є це взагалі перший і єдиний поважніший виступ громадянської діячки, яка формулує закиди і домагання. Бо всі дотеперішні виступи (відомі „заяви" частини членів Філій С. У. в Коломиї та Стрию) не подавали буквально ніодного конкретного закиду проти Головного Виділу ні голови С. У. щодо праці в Т-ві; це були тільки голословні обвинувачення такі, як „партійництво", що в проводі сидять „скомпромітовані люди" (але чим ті люди скомпромітовані, не казали, що голова „не стоїть на національному становищі" і т. ін. нісенітниці. Аж тепер ми почули якісь спрецизовані застереження, на які можна відповідати, проти яких можна боронитися. І хоч мимохіть родиться думка, що п. Білякова „ex post" хоче дати якийсь засадничий ідеольогічний підклад коломийським і стрийським виступам, проте хочу річево відповісти на її закиди, які у посторонніх людей могли викликати враження, що в Т-ві дійсно панує розладдя.

ФІНАНСОВА ГОСПОДАРКА.

Зачну від закиду, що його п. Білякова подає щоправда на третьому місці, а саме закиду **недоцільности фінансової господарки** Т-ва. Тоді, коли всяке інше невдоволення, що повстає в громадських організаціях, має здебільша ідеольогічний або особистий підклад, то закиди фінансового характеру кидають на установу пятно, від якого вона мусить прилюдно очиститися. Зокрема мушу це зробити я, як скарбничка Т-ва.

Пані Білякова твердить, що „львину частину доходів Т-ва пожирає видавання журналу „Жінка", що це спричиняє надмірне фінансове обтяження Філій і Кружків С. У., що „Філії, відпроваджуючи призбираний гріш до Централі, залишаються без потрібних фондів на свої льокальні організаційні потреби" та що така нераціональна господарка Централі не тільки зупиняє розвиток організації, але „навіть доводить Філії до упадку". „Живим доказом цього є — твердить п. Білякова — що число Філій С. У. на передостаннім Загальнім Зїзді Т-ва виказано в організаційному звіті 74, а на останнім Зїзді вже тільки 66 Філій". Цю критику фінансової господарки Т-ва п. Білякова подає не як свій особистий погляд, а як „невдоволення і застереження подавляючої більшости членів".

Супроти цього стверджую: фінансова господарка Т-ва ніколи не викликала застереження Філій С. У. Буджету Т-ва, ухваленого **одноголосно** останнім Загальним Зїздом С. У. перед розвязанням Т-ва, Головний Виділ ні в чім не переступив. Також на Зїзді голов у днях 23. XII. 1938. р. делеґатки **одноголосно** схвалили, прийняли до відома і з вдяки(?) ... бриди **фінансовий звіт разом із** звітом господарки скарбнички. Загалом фінансова господарка Т-ва неймовірно ощадна, персональні видатки (платні і суспільні обезпечення) дають всього 10% розходів, канцелярія Централі має тільки дві молоді канцелярійні сили, бо працю виконують безкорисно члени Президії. Не відповідає правді, що львину частину доходів пожирає видавання „Жінки". В ухваленому останнім Загальним Зїздом буджеті на загальну суму 26.800 зол. видатків, призначено на ... суму 5.000 зол. (себто менше як 1/5) на ...

Відділ Карпатської Січі заблукався на польську територію.

Як подає польська преса, в Карпатах такі снігові, що 46-ох січовиків перейшло польський кордон, не помітивши цього. Заки вони всипіли ... за зброю, поляки роззброїли їх без ... вистрілу.

—o—

криття недобору всіх видавництв Т-ва („Жінка“, „Українка“ і популярні брошури). Цієї суми Головний Виділ не переступив. Оба видавництва в часі розвязання Т-ва перейшли на власність видавничої кооперативи „Союз Українок“, яка мабуть не буде потребувати дотацій Т-ва, бо оба часописи в останніх місяцях значно поширилися та стають самовистачальні.

Обтяження всіх Філій і Кружків С. У. на річ Централі дуже мале, бо всього в буджеті 8.000 зол. річно. Багато більші фонди жертвують Філії і Кружки рік-річно на інші національні і церковні цілі. Кружки в першому році існування та бідніші, недавно основані Філії звільнені від усяких оплат у користь Централі. Абсолютно неправдою є, немов би якабудь Філія впала через фінансове обтяження її для Централі. Правдою є, що на передостанньому Загальному Зїзді в організаційному звіті було подане число 74 Філій, а на останньому тільки 64. Але ця ріжниця походить звідти, що сама авторка останнього виступу проти С. У., а толішня організаційна референтка Централі врахувала була до списку Філій кілька Філій **зовсім неділяльних** та деякі більші Кружки без повітового центру. Після її виступу з Головного Виділу управителька організаційного відділу Централі перевела дуже докладну й совісну контролю організаційного стану Т-ва і ствердила, що п. Білякова оперувала в свому звідомленні на Загальному Зїзді нереальними цифрами. Зменшене звітове число Філій С. У. є тільки вислідом загальної нової тенденції всіх наших централь: відкидати фікції, мати менше клітин, зате сильні й діяльні.

Вертаючись ще раз до справ фінансової господарки Т-ва, заявляю як скарбничка, що касові книги Т-ва можу кожної хвилини дати до перегляду поважним громадянам для ствердження доцільности і ощадности нашої господарки.

Щодо журналу „Жінка“, про який п. Білякова твердить, що „його видавання вважає поважне число членів Т-ва недоцільним“, не тільки тому, що він буцімто „зуживає фонди, потрібні на організаційні цілі Т-ва“, але і з тої причини, що „ідеольоґічний напрямок журналу не вдоволяє світогляду подавляючої більшости членів“, подаю такі пояснення: Останній Загальний Зїзд С. У. приняв у цій справі таку резолюцію:

„Загальний Зїзд признає необхідним дальше видавати журнал „Жінка“ та одобрює вповні її напрям. Загальний Зїзд вкладає на всі організаційні клітини обовязок якнайбільш енергійно поширювати журнал „Жінка“, зокрема уважає обовязком членів філіяльних Виділів безумовно передплачувати „Жінку“, а живо цікавлячись її змістом, зробити її справжнім своїм органом“.

Резолюція була принята всіми голосами проти 7 на загальне число 252. Також останній Зїзд Голов Філій С. У. вже по реактивації Т-ва вповні одобрив дальше видавання „Жінки“, чого ніодна делеґатка навіть не кwestіонувала.

РЕПРЕСІЇ СУПРОТИ ЧЛЕНІВ.

Другий поважний закид: провід Т-ва, зокрема його голова, вживають невідповідних засобів у поборюванні своїх ідеольоґічних противниць. На підставі статті п. Білякової можна би думати, що Головний Виділ виключає з Т-ва кожну людину іншої думки, бо ось він виключив „одним почерком пера“ 42 стрийських членів, „видатних, діяльних членів“ — як запевняє п. Білякова — що провинилися буцім тільки проти формальних вимог статуту.

Поправді справа виглядає так: Головний Виділ С. У. застосував репресійні засоби до членів стрийської Філії не тому, що їх поведінка не відповідала формальним вимогам статуту, ані не тому, що вони мали інші погляди. Тут ішло про **основні засади суспільного ладу, правопорядку, льояльности й авторитету**, на яких спирається всяка суспільна організація. Суть справи розглянув дуже основно Зїзд Голов Філій С. У. в дні 23. XII. 1938 і Головний Виділ зробив ці розпорядки на основі рішень Зїзду голов і делеґаток Філій, які різко осудили ці анархічні виступи і доручили Головному Виділові „витягнути якнайгостріші консеквенції супроти анархічних одиниць“. Якраз моральне право наказувало усунути одиниці асуспільні, про які п. Білякова твердить, що вони були „найактивніші і найвартніші“. Слід зазначити, що Союз Українок має поверх 50.000 членів, отже ґрупка 42 членів не може мати рішального значіння в С. У. Ці члени це ніякі видатні громадянки, а майже всі (крім трьох старших) молоді дівчата, які свою активність виявили хіба в неґативному напрямі. Сьогодні усякому ясно, що йшли вони до нашої орґанізації не тому, щоб визнавали її ідеольоґію, а тільки на те, **щоб з тією ідеольоґією боротися.** Від 1921. р., себто від часу відбудови Т-ва по війні аж до стрийського інциденту Головний Виділ виключив з Т-ва всього чотирьох членів. Це правда, що кожна орґанізація змагає до того, щоб мати якнайбільше членів, але ціль **С. У. це перш усього виховати жінок на свідомих, здисциплінованих українських громадянок** і для тієї цілі Т-во мусить усунути членів, шкідливих для орґанізації.

Вкінці третій закид п. Білякової: щодо ідеольоґії проводу С. У., зокрема голови, „яка в оцінці усіх явищ національного життя руководиться в першу чергу інтересами жінки“, тоді, коли її противниці оцінюють події „виключно зі становища загального національного добра“.

ІДЕОЛЬОҐІЧНІ РОЗБІЖНОСТИ.

Не маю змоги вияснювати ширше на цьому місці ідеольоґію українського жіночого руху, скажу тільки, що Головний Виділ С. У., зокрема голова Т-ва та її найближчі співробітниці притримуються строго в ідеольоґічних питаннях резолюцій станиславівського Українського Жіночого Конґресу з 1934. р. та всіх краєвих Загальних Зїздів С. У. В основу цих резолюцій входив завжди **ідеал активної жінки-патріотки, співвідповідальної за долю нації.** Якщо п. Білякова підходить до завдань Союзу Українок з погляду „активізації усіх національних сил“, то мушу ствердити, що це ж дійсно одна з основних ідей С. У., **видвигнена і сформульована вже давно головою Т-ва.** Ніякі ідеольоґічні розбіжности в такому розумінні завдань С. У. не зазначилися на краєвих Загальних Зїздах С. У. Також в останніх місяцях, від реактивації С. У. в дні 15. X. 1938. р., Головний Виділ не змінював дотеперішніх напрямних Т-ва. Закидувати голові, що вона в оцінці всіх явищ національного життя руководиться в першу чергу інтересами жінки, а не загального національного добра, — річ зовсім безосновна; таке твердження опрокидує довголітня громадсько-політична діяльність М. Рудницької, зокрема на соймовому і міжнародньому терені.

Не відповідаю тут на закид „феміністичного партикуляризму“, зроблений під адресою Дружини Княгині Ольги — відповідь на цей закид дамо на іншому місці.

Вістря статті п. Білякової звернене в першу чергу проти голови Т-ва. Може мені, як її довголітній найближчій співробітниці не лицює відповідати на особисті колючки, але нехай мені вільно буде пригадати п. Біляковій, що останній Загальний Зїзд С. У., на якому голову Т-ва вибрали **аклямацією**, та Зїзд Голов з грудня 1938. р. виказали, що голова Т-ва тішиться повним довірям величезної більшости членів орґанізації. Що вона має за собою більшість членів Головного Виділу — це ж річ природна, бо як виглядала би праця в Т-ві, в якому голова має інші погляди, ніж більшість членів управи? Ця однозгідність голови з членами Головного Виділу не „хвилева“ — як твердить п. Білякова — бо ця „хвилина“ триває безперервно від 1928. р., себто відколи п. Рудницька стала головою С. У.

Пані Білякова запевнює, що виступила зі своєю статтею „кермуючись виключно добром Товариства“. Автім, п. Білякова мала інші, конструктивніші можливості виказати своє привязання і прихильність до Союзу Українок. На останньому Загальному Зїзді С. У. вона була вибрана до Головного Виділу, але вже по трьох місяцях зрезиґнувала без ніяких обєктивно оправданих причин. Нема сумніву: кинути працю, стояти з боку і критикувати — річ без порівняння легша і вигідніша, ніж боротися з щоденними труднощами, серед яких проходить праця наших національних установ, і рік за роком стояти безупинно при варстаті громадської роботи.

Олена Федак Шепарович.

ГОЛОСИ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ.

Песимістична оцінка ситуації.

Цат-Мацкевич розглядає у передовій статті „Виленського Слова“ з 16. ц. м. події останніх днів. Він в гострих словах висловлює „почуття огиди до чеського народу“:

„Президент та міністр закордоних справ Чехії — пише Цат — підписали документ ганебний з погляду кожного народу. Але що не найшовся ні один ґенерал, ніякий полковник, ніякий командант сотні чи ескадрону, який був би випровадив вояків на шосу та наказав стріляти, щоб урятувати честь народу. Безнадійна ситуація! Щож — мурини з Абісинії були також у безнадійній ситуації, поляки в 1863. р. також, большевицькі каналії в Мадриді є у ще більше безнадійній. А все таки бються, стріляють!“

Дальше автор спиняється над становищем Польщі до розпаду Чехо-Словаччини та доходить до таких висновків:

„Наш закордоний кореспондент ділиться з нами враженням, що італійський уряд не знав про пляни Гітлера, заняти Чехію. Цей випадок заскочив Мусолінія, який тепер ще більш завзято виступить з домаганням кольоній. Ця вістка нашого кореспондента заохочує нас висловити здогад, що і для польського міністра закордонних справ окупація Праги становила несподіванку.

„Коли Німеччина заняла Судети, Польща Заользя, це названо для внутрішньо-виборчої політики успіхом. Тоді ми домагалися Мадярської Руси для Мадярщини. Тепер Мадярщина дістала її, але в таких змінених обставинах, що нині ніхто в Польщі не говоритиме про новий „успіх“ у закордонній політиці. Ніхто, навіть ген. Скварчинський. В цій трагічній для нашої батьківщини хвилині треба шукати нової дороги супроти нової ситуації.

Незалежна Словаччина існувала три дні.

„Курер Польскі“ пише:

„Є щось неправдоподібного у тій „незалежній братиславській державі“. Два мільйони бідних верховинців чабанів та дротярів, які не мають за що утримати власної армії, ані купити крісів, які не мають грошей на школи, шляхи, на сякий-такий державний апарат, не може і не зуміє утворити життєздатної модерної держави. Як дим мусять розвіятися фантазії амбітних провідників з Праги, засліплених ненавистю, що їх зведали ріжними способами деякі чинники. Ці фантазії вже розвіялися“.

„Вчора пополудні надійшли до Варшави вістки, що „незалежна“ Словаччина піддa-

лася під „опіку" Німеччини вже 15. ц. м. Гітлер, до якого „премієр" Словаччини Тісо в середу телеграфічно звернувся з проханням, приняти протекторат над Словаччиною, був такий занятий тріюмфом на Градчанах, що відповів щойно по 24-ох годинах.

„Німеччина приняла Словаччину під свою опіку. Германська батута диригуватиме в цілій Словаччині. Незалежна словацька держава, що повстала 13. ц. м., істнувала ледви три дні, але і за той час вона не була незалежна".

Німеччина ліквідує чеські посольства.

ТОКІО. ПАТ. Німецький амбасадор поінформував міністра закордонних справ, що на приказ Берліна перебрав чеське посольство у Токіо та закрив його.

ЗАКРИВАЮТЬ ПОСОЛЬСТВА У ПРАЗІ.

ТОКІО. Домеі. Японський уряд рішений закрити своє посольство у Празі в найближчім часі.

ПРАГА, Стефані. Італійське дипльоматичне представництво у Празі перестало істнувати 16. ц. м.

ЕВАКУАЦІЯ ЧЕСЬКИХ ВІЙСЬК НА РУМУНСЬКУ ТЕРИТОРІЮ.

БЕРЛІН. Німецьке Інформаційне Бюро. На румунську територію перейшов один чеський курінь піхоти, 3 батерії артилерії, 2 панцерні самоходи та 2 літаки. Як говорять, до Румунії прилетів літаком Батя.

—o—

ЧЕХИ МАЮТЬ ПРАВО... ЖЕНИТИСЯ З ЖИДІВКАМИ.

Чехи матимуть більшу автономію, як колись судетські німці. Чехів не прийматимуть до війська, вони не матимуть права — за виїмком поліцаїв — носити зброї. Зате чехів не обовязуватимуть нірнберські закони: вони матимуть право женитися з жидівками.

Зброя та воєнний матеріял, який німці захопили в Чехії, не має великої вартости.

БЕЛЬГІЯ ВИЗНАЛА ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД.

БУРГОС, ПАТ. Міністерство закордонних справ дістало вістку, що Бельгія визнає національну Еспанію.

Уряд Карпатської України за пізно звернувся за поміччю до Німеччини?

ІНТЕРВЮ ГЕРІНГА.

Як подає польська преса, Ворд Прайс помістив у щоденнику „Дейлі Мейл" інтервю з марш. Герінгом, який буцімто заявив, що президент о. д-р Волошин пропонував Німеччині протекторат над Карпатською Україною, але ця пропозиція була спізнена. Герінг вдоволений, що так сталося, бо колиб о. д-р Волошин був виступив скорше з тою пропозицією, а в Карпатській Україні було б дійшло до неспокою, світ скинув би відповідальність за те на Німеччину.

ПРАВНЕ ПОЛОЖЕННЯ СЛОВАЧЧИНИ.

Крім того Герінг підкреслив, що Словаччина залишається під німецьким протекторатом, але не входитиме у склад німецької держави. Німецькі війська ввійдуть на Словаччину лиш на домагання словацького уряду.

КОНАН ДОЙЛЬ. 3

Мумія число 249.

Медик приступив до стола й почав наче фахівець пробувати чорне, затверділе тіло, що лежало перед ним. Риси мумії були напрочуд гарно збережені і малі очі виглядали наче два ліскові горіхи з чорних, глибоких очних ямок. Шкіра наче пергамент була на кістках, а жмути зліпленого, грубого чорного волосся закривали їй вуха. Два гострі зуби наче зуби щура показались з-під горішньої губи. Мумія була зовсім гола, тільки ноги були завиті в ганчірки із жовтої матерії; на висохлім животі можна було розпізнати довгий шрам — знак по бальсамуванні. Зерна мира й дрібні кусники кассієвого дерева розсипані були по цілім тілі і на дні труни.

— Як він називався, не знаю, — сказав Белінгтем, оглядаючи суху голову мумії, — віка із труни не було. Знаю його тільки під назвою „число 249", як було означене на ліцитації, де я її купив.

— Мусів це бути дужий парубіка — замітив Сміт.

— Був це велитень. Мумія має сім стіп довжини. Погляньте лише на його кости. Із таким Покотигорошком не добре було зачіпатись.

— Можливо, що ті руки помагали при будові пірамід, — додав Лі, оглядаючи з відразою пальці подібні до кігтів.

— Певно ні. Цей пан був забальсамований незвичайно збайливо. Зі звичайним мужиком не робили б таких витребеньків; вистачило б трохи соли й живиці. Вираховано, що цей спосіб бальсамування коштував би в нашій валюті сімсот трицять лібер. Отже наш приятель мусить належати до вищої кляси. Як пояснюєте собі, Сміте, цей напис коло його ніг?

— Я сказав вам уже, що я не визнаюсь в орієнтальних мовах.

— Ах, правда! Я думаю, що це імя бальсамувача, що мусів бути солідним фахівцем. Питаюсь вас, чи перетривав би якийсь наш модерний твір чотири тисячі літ?

Белінгтем говорив далі живо, але Сміт відчував, що він ще знаходиться під враженням страху. Його руки і губи дрожали, а хоча він старався дивитись довкола себе, його очі раз-у раз притягував до себе предмет його жаху. Він робив враження людини, що пройшла тяжкий іспит, якого вплив відчуває ще на собі.

— Вже відходите? — спитався, коли Сміт піднявся з крісла.

Було очевидно, що при думці про свою самоту опановував його страх і тому простягнув руку, щоб його задержати.

— Мушу відійти; маю багато праці, між іншим вам уже краще. Однак кладу вам на серце, щоб ви при своїй нервовости вибрали собі менше зворушливі студії.

— О, я звичайно не нервовий, до того я вже частіше займався муміями.

— Однак ви не зомліли сьогодні вперше, — додав Лі.

— Це правда. Мушу вживати брому або спробувати лікування електрикою. Але ви ще не залишите мене, Лі?

— Зроблю згідно з вашим бажанням. Е. вздрє.

— Піду з вами і пересплюсь на вашій канапі. Добраніч, Сміте, жалію, що я вам тією дурницею не дав спокою.

Подали собі руки й коли медик входив до своєї кімнати, чув скрипіт ключа і кроки своїх нових знайомих, що сходили вдолину.

Цією незвичайною пригодою почались взаємини між Белінгтемом і Аберкромбієм Смітом, однак цей уже не бажав собі дальшого приятелювання. Зате Белінгтемові здавалось, що він відчуває особливу дружбу до свого сусіда і його поведінка супроти нього була така, що той не міг її виминати, коли не хотів показатися нечемним. Белінгтем двічі прийшов до Сміта, щоб подякувати йому за його поміч і повторяв свої відвідини, приносячи йому книги та часописи. Медик скоро пізнав, що Белінгтем талановитий, з незвичайною памяттю. Його поведінка була приємна так, що легко забувалося про його відразливий зверхній вигляд. Для Сміта був це вже оцінений товариш. Не тільки, що приймав його відвідини, але він тужив за ними і відвідував йому.

— Це особливе почуття, — сказав йому одного дня Белінгтем, — коли ми знаємо, що ми можемо приказувати світові добра і зла, що мусить служити нам ангол і демон.

Іноді знов висловлювався так про свого приятеля:

— Лі — це добрий хлопець, але бракує йому сильної волі і себелюбства, тому не годиться на спільника для мужа великих бажань. Ми не годимось один до одного.

При таких розмовах Сміт притакував флегматично головою й курив далі спокійно свою люльку.

(Далі буде.)

Югославія невдоволена окупацією Карпатської України.

„Фелькішер Беобахтер“ подає голоси югославянської преси. Публічна опінія Югославії цікавиться найбільше подіями в Карпатській Україні. Можна мати враження, що вона нерадо бачить вмарш мадярів на територію Карпатської України та вважає це некорисним для мира.

Німеччина має забезпечений вмарш своєї армії до Карпатської України.

З Льондону телефонують до Варшави, що німецький уряд запевнив собі в мадярського уряду вільний вмарш кожної хвилини німецьких військ на Карпатську Україну і господарську експльоатацію Карпатської України зокрема її мінеральних джерел та обіцяв повну автономію Закарпаття. (КТВ)

РУМУНІЯ НЕ ХОЧЕ НІЯКОЇ ЧАСТИНИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

ВІДЕНЬ. УПС. „Ноєс Вінер Таґеблят“ пише, що Румунія хоче за всяку ціну респектувати віденський арбітраж. Тому теж Румунія не думає зайняти ніякої частини території Карпатської України.

ВІДЕНСЬКИЙ ЧАСОПИС ПРО ОКУПАЦІЮ НА КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ВІДЕНЬ. УСП. „Вельтблят“ пише: Не зважаючи на те, що сойм у Хусті проголосив самостійність Карпатської України і не зважаючи на те, що Карпатська Січ ставить завзятий опір, мадяри продовжують марш та окупацію Карпатської України. Карпатська Січ, яка щойно оформувалася, не може належно опертися напорові реґулярної армії.

Що варті мадярські обіцянки автономії.

„Ноєс Вінер Таґеблят“ пише, що заповіджена делеґація з Карпатської України приїхала вчора до Будапешту під проводом д-ра Бряшайка. Зміст проєкту очевидно незнаний. Як Мадярщина дивиться на будучу долю Карпатської України про те можна довідатися з мадярської преси та з промови мадярського міністра закордонних справ. Урядово вказують, що мадярська влада обіцяє дати Карпатській Україні повну автономію. Тепер Мадярщина хоче додержати обіцянки. Це зовсім щось нового в історії держави, яка за винятком Семигороду, який має деякий час привілеї, не признає прав для національних меншин.

Гітлєр у Братиславі.

ПАТ. подає, що Гітлер виїхав із Брна до Відня, відки він виїде, як кажуть у добре поінформованих політичних колах до Братислави, щоб говорити з премієром Тісом.

ГІТЛЄР ВЗИВАЄ ДО СЕБЕ ГОРТІЯ.

З Парижа повідомляють, що канцлер Гітлер візвав до себе мадярського реґента Гортія на переговори. Що має бути темою переговорів, французьке джерело не подає. Найхарактеристичніше в цій вістці, якщо вона правдива, що Гітлер взиває до себе реґента, який у дійсности репрзентує в Мадярщині королівську владу.

ГЕНЕРАЛ СИРОВИ НА АВДІЄНЦІЇ В ГІТЛЕРА.

ПРАГА. Урядово повідомляють, що ґен. Сирови є в Празі та в четвер був на авдієнції в канцлера Гітлера. Розмова була „дуже приязна“

Відкликали британського і французького амбасадора з Берліна.

Сер Джон Саймон заявив, що німецький амбасадор повідомив урядово міністра Галіфакса про теперішню ситуацію в Чехословаччині. Британський уряд порозуміється в цій справі з французьким урядом. На запит, чи британський уряд уже має якесь рішення, щодо становища свого амбасадора в Берліні, чи його відкличуть, щоб він дав пояснення, чи він остаточно покине своє становище, Джон Саймон відповів, що цю справу тепер спеціяльно розглядають. Крім того Джон Саймон відповів, що одною зі справ порозуміння між Францією та Великою Британією є саме протест, що його мали б зложити.

Британський амбасадор в Берліні Гендерсон виїхав до Льондону. Коли він вернеться і чи взагалі вернеться до Берліна, невідомо. Подають теж, що французький амбасадор Кульондр виїхав до Парижа.

ЧЕСЬКИЙ ПОСОЛ У ВАШИНҐТОНІ ВІДМОВИВСЯ ПЕРЕДАТИ НІМЦЯМ ПОСОЛЬСТВО.

З Вашинґтону повідомляють, що тамошній чехословацький посол відмовився передати представникам німецької амбасади чехословацьке посольство з архівами, заявляючи, що мусить мати відповідне письмо президента Гахи. Паризький представник Чехословаччини теж відмовився передати посольство німцям. Чехословацький посол у Москві заявив німецькому представникові, що він уже зголосив був свою димісію та що всі документи попалив. За прикладом згаданих послів пішов теж і чехословацький посол у Льондоні. Ця справа починає неприємно для Німеччини ускладнюватися.

Виправдування власного обману.

Орган Вільгельмштрассе „Дойче Діпльоматіше Кореспонденц“ аналізує нову ситуацію, що витворилася по розвалі Чехословаччини і при обговоренні „карпатоукраїнської частини“ Чехословаччини згаданий урядовий орган пише: „Навязуючи до повстання „того твору“, слід ствердити, що одним із мотивів політичного прилучення до Чехословаччини було знайдення вокосту близького засягові Москви. Пізніше говорили, що Німеччина має якісь чинні пляни і вважає той терен за коридор. Останні події доказують, що приписування Німеччині того роду плянів належить до ділянки звичайних сплетень. Заналізувавши ситуацію в терені, стверджує той урядовий орґан, що мінхенські умови та віденський арбітраж не могли опертися дійсності.

Пропольські і німецькі маніфестації в Будапешті.

В Будапешті відбулися в пятницю, 17. III. мадярські маніфестації з нагоди осягнення спільного польсько-мадярського кордону. Маніфестанти пішли спершу під польське посольство, де виголошено відповідні промови, відтак під німецьке посольство. Там німецький посол подякував маніфестантам за їх вислови вдячности для Німеччини і заявив, що передасть їх Гітлерові. При цій нагоді посол підкреслив, що німців та мадярів вже вязала давніше дружба зброї і перед двацяти і чотирома роками німецький вояк вже стояв рука в руку на карпатському кордоні зі зброєю в руці.

—o—

Україніка.

ХОРВАТСЬКА ПРЕСА.

„Грватска Стража“ з 10. ц. м. приносить великими буквами вістку про „Чеську аґресію на Карпатську Україну“ з підназоловком: „Волошин не хоче, щоб у Карпатській Україні володів чеський ґенерал.“

„Обзор“ з 12. ц. м. приносить вістку п. н.: „Кріза в Карпатській Україні переможена“.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА.

„Дойче Рундшав ін Полен“ з 12. ц. м. дає огляд положення в Карпатській Україні у звязку з конфліктом з Прагою у передовиці п. н.: „Лискавиці на південь від Карпат“, крім того статтю про Шевченка.

Той сам часопис з 16. ц. м. описує проголошення незалежности Карпатської України та мадярський наїзд у передовиці („Розпад ЧСР“) та в кількох телеграмах.

—o—

ЯКА ДОЛЯ ЖДЕ ШВАЙЦАРІЮ?

ВАРШАВА. ПАТ. Найхарактеристичнішим явищем варшавської валютової біржі був нагальний спадок швайцарського франка. Деякі кола пояснюють той спадок відомими поголосками про політичну небезпеку, яка загрожує Швайцарії. Ці поголоски виджили по останніх подіях у Середущій Европі.

ФРАНЦІЯ ПОБІЛЬШУЄ ЗБРОЙНІ СИЛИ.

ПАРИЖ. ПАТ. На засіданні французької ради міністрів, мін. Бонне повідомив членів уряду про теперішнє закордонне положення. Після нарад над устійненням тексту заяви над інтерпеляцією у справі закорд. політики прем. Даладіє предложив раді міністрів текст проєкту закону у справі уділення урядові повновластей, необхідних для консолідації та побільшення французьких збройних сил. Цей законопроект ухвалили одноголосно.

—o—

СТАТУТ ОПІКИ НІМЕЧЧИНИ НАД СЛОВАЧЧИНОЮ.

БЕРЛІН, 17. III. ПАТ. Німецькі політичні кола подають, що статут опіки Німеччини над Словаччиною проголосять ще нині.

—o—

ПРОТЕКТОРОМ ЧЕХІЇ ТА МОРАВІЇ СТАНЕ БІРКЕЛЬ, АБО ГЕНЛЯЙН.

БЕРЛІН. ПАТ. На основі поголосок, протектором Чехії й Моравії має стати Генляйн або Біркель. Більші дані має буцімто гавляйтер Відня, Біркель. Дотеперішній міністр закордонних справ ЧСР Хвальковский має бути послом протекторату в Берліні. Як зверхника протекторату називають дотеперішнього през. Гаху або ґен. Гайду.

—o—

БРЕХНІ ІТАЛІЙСЬКОЇ ПРЕСИ.

РИМ. ПАТ. Аґенція Стефані повідомляє з Букарешту: Як подає щоденник „Романія“, от през. д-р А. Волошин, якого поліція 16. ц. м. вдруге оборонила перед нападом зі сторони чеських утікачів, має незабаром виїхати разом з іншими членами свого уряду до Югославії, куди поїхав уже знаний промисловець Батя.

НІМЦІ ПЕРЕБРАЛИ АРХІВИ ЧЕСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ В ЛІЗІ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА. ПАТ. Німецьке посольство у Берні перебрало архіви б. чеської делеґації при Лізі Націй та пресове бюро тієї делеґації.

—o—

ЧЕСЬКА ПРЕСА ПІД КОНТРОЛЕЮ.

ПРАГА. ПАТ. Пресовий уряд Німеччини відчинив свою філію у Празі (Райхспресештелле). Завданням празького відділу буде давати редакціям чеських часописів відповідні дірективи. Тим урядом кермує Оскар Ульріх. Комунікат, який з тієї нагоди появився, стверджує, що начальні редактори чеських часописів нестимуть відповідальність за становище до тих директив.

Реактивування української гімназії в Тернополі неможливе.

Письмом з 15. березня ц. р. Н. С. 73/39 на руки УПР. у відповідь на петицію в справі реактивування замкненої української гімназії в Тернополі повідомив мін. шкільництва, що реактивування, чи пак утворення гімназії з українською мовою навчання в Тернополі тепер неможливе.

Карпатська Україна осередком зацікавлення.

Букарештенський щоденник „Тімпуль" пише, на підставі інформацій із західньо-европейської преси, що увага цілої Европи зосередилася на Карпатській Україні та її геройських змаганнях. Карпатська Україна є тепер найбільшим осередком зацікавлення з уваги на своє середньоевропейське положення, в якому схрещуються інтреси багатьох держав.

Німеччина буде ще жалувати свого кроку.

ГОСТРА ПРОМОВА ПРЕМ. ЧЕМБЕРЛЕНА.

Прем. Чемберлен виголосив у пятницю вечором велику промову у своєму родинному місті Бермінгемі на тему подій в середущій Европі. Останні події, заявив премієр — потрясли світом дуже сильно. Який буде остаточний наслідок цих подій годі нині передбачити, але нема сумніву, що наслідки будуть дійсно далекосяглі. Далі прем. Чемберлен полемізував зі закидами деяких політиків і преси, будьтоби події, що їх жертвою стала Чехо-Словаччина, були безпосереднім наслідком політики мінхенського порозуміння і що він поносить вину за це. Чемберлен підкреслив, що такі висновки на його думку неправильні. Головною метою його візити в Гітлера була спроба врятувати мир. Мету осягнено і під цим оглядом Чемберлен не думає боронити своєї політики Вже тоді на його думку була неможлива ніяка реконструкція такої Чехо-Словаччини, яку покликав до життя версайський трактат. Щож торкається політики стабілізації мира, завданням цієї політики було те, щоб ніодна з великодержав не змагала до панування над другими і щоб евентуальні спроби можна було вирішувати мирно. Пригадавши запевнення Гітлера, що його територіяльні амбіції по прилученні судетських німців до Німеччини остаточно заспокоєні і що він не думає прилучувати до Німеччини ніяких чужих народів, Чемберлен ствердив, що Гітлер сам з власної волі заключив з ним порозуміння погоджуючись на мирові переговори. Тому можна було сподіватися, що Гітлер далі не посунеться. Чемберлен висловив своє глибоке розчарування, що його мирні надії розвіялися. Щож сталося зі засадою самовизначення, за яку Гітлер так довго сперечався зі мною у Берхтесгаден — запитав Чемберлен з іронією? Премієр висловив свій погляд, що останні події підкопали глибоко надії на майбутнє. Події з останнього тижня є в яскравій суперечности зі засадами, що їх дотепер проголошував німецький уряд. Внаслідок витвореної ситуації В. Британія звернеться передовсім до своїх домінійі до Франції. Інші уряди хай теж знають, що В. Британія зацікавлена подіями в полуднево-східній Европі. Не можу згодитися на те, щоби В. Британія заанґажувалася заздалеґідь до нових зобовязань у випадках, що їх годі ясно означити. Одначе помиляються ті, які міркують, що англійський нарід утратив свій характер, свою силу. Англія не потребує тратити відваги, бо вона тепер сильніша ніж пів року тому. Німецький нарід буде ще колись жалувати тої політики, що її веде теперішний німецький уряд.

Хорвати домагаються власної армії.

РИМ, 17. III. У Римі слідкують із найбільшою увагою за розвитком подій в Югославії та хід преговорів між урядом та представниками хорватів.

На підставі вісток, які прийшли до Риму, хорвати домагаються не тільки повної автономії, але теж права до власного війська. Своє домагання мотивують вони тим, що тільки хорватська армія може дати запоруку, що автономія краю буде збережена. З цілої італійської преси таку вістку подало тільки „Попольо ді Італія".

Румунія заперечує вістки про мобілізацію, а все ж..

БУКАРЕШТ. ПАТ. В міродатних румунських колах заперечують рішуче вістки, що їх поширюють за кордоном на тему загальної мобілізації румунських збройних сил. Ті кола кажуть, що Румунія обмежилася тільки до покликання до зброї від початку чехословацької кризи специялістів трьох річників, резервістів аеронавтів та невелику скількість старшин запасу.

Черга на Клайпеду?

КОВНО. ПАТ Урядові джерела дементують поголоски, буцімто вожд клайпедських німців вручив литовському урядові домагання ультимативного характеру.

Вчора відбулося засідання литовської ради міністрів під проводом президента Сметони. На тому засіданню обговорювали справи звязані з внутрішньою та міжнародньою ситуацією.

З урядових литовських кол повідомляють, що мін. Урбшис, який перебував тепер у Римі, в поворотній дорозі до Ковна затримався в Берліні. Його приїзд до Берліна передбачений на неділю 9. ц. м.

Мадярські наколесники приїхали до Ясіня.

Мадярський генеральний штаб подав такий комунікат: „Частини мадярського війська, що входить на Підкарпатську Русь, займали 17. цм. такі позиції: кольона, що йшла долиною Тиси, дійшла до Ясіня. Права група середньої кольони, яка наступала від Мукачева, зайняла місцевість Довге в долині ріки Боржави. Група, що наступала від Ужгороду, зайняла Малий Березний і їде до Ужоку. На окрему згадку заслуговують наколесники, які за два і пів дня, переломивши по дорозі опір, що його ставили українські банди по важких гірських дорогах та при фатальних атмосферичних умовинах, по 270 км. постійного походу осягнули вчера Ясінь". (дивно, яким чином, коли Хуст, Рахів, Великий Бичків ще в українських руках, як це подають безпосередні вістки з Чернівець і Праги).

НОЙРАТ ПРОТЕКТОРОМ ЧЕХІЇ?

ВІДЕНЬ, ПАТ. Як зачувати, мін. Нойрат буде протектором Чехії на місце Генляйна з огляду на вороже відношення чеського населення до Генляйна.

Іменини марш. Сміглого-Ридза

ВАРШАВА. ПАТ. У звязку з іменинами начального вожда, марш. Едварда Сміглого-Ридза, польське радіо надасть на всі радіовисильні дня 18. березня ц. р. в год. 19. промову шефа штабу ОЗН, дипль. полк. З. Венди.

У звязку з іменинами марш Ридза-Сміглого відбудуться святочні паради у Варшаві та в цілій Польщі. З цієї нагоди відбудуться теж окремі богослуження, радіові авдиції та академії.

Зі сенату.

17. ц. м. сенат закінчив дискусію над буджетовим преліміпарем держави. Сен. Кляриер зреферував буджет держ. довгів. Сен. Дроздовський реферував буджет держ. монополів. Сен. Ляхович обговорив положення плянтаторів тютюну на південно-східніх землях. Сен. Лехніцький реферував буджет міністерства скарбу. В дискусії промовляли сен. Кляриер, Творидло (про його промову пишемо окремо) і Столярський. Генеральний референт сен. Скочиляс засував скарбовий закон. Після дискусії сенат ухвалив проект скарбового закону на рік 1939/40 з 5 поправками буджетової комісії, а саме зменшується податок від електричної енерґії на 1 міліон зол. і збільшується податок від зарізу на 500.000 зол. та відсотки від залеглостей, гривни й кари на 500.000 зол., збільшується видатки на наукові дотації на 61.000 зол. і доходи з вплати з фонду нац. бібліотеки на 61.000 зол. Найближче засідання сенату 21. ц. м. в год. 11.

ВІТОС І КЕРНІК ВЕРТАЮТЬСЯ ДО ПОЛЬЩІ.

Повідомляють, що Вітос і Кернік зголосили поворот до Польщі. (КТВ).

Німецька армія на Словаччині.

БРАТИСЛАВА. ПАТ. Головний командант Глінкової Гвардії Шаньо Мах виголосив учора пополудні промову у братиславській радіовисильні, в якій заперечив урядово вістки, буцімто німецькі війська ввійшли до Пряшева. Цю поголоску теж і він раніше подав. Ці поголоски повстали, як пояснює Мах на тій підставі, що до Пряшева приїхав в одностровю німецький старшина. На цій підставі негайно розійшлася поголоска, що Пряшів зайняли німецькі війська. На місто вийшли маси народу, крім того всі установи та уряди поробили всі заходи, щоб якслід прийняти німецьке військо. Також і журналісти подбали про це, щоб рознести цю вістку і Братислава негайно поширила її, тимбільше, що і братиславське радіо подало це в німецькій авдиції. Сьогодні показалося, що ці вістки неправдиві.

По широкому світі.

Дипльоматичні представники Німеччини перейняли чеські посольства м. ін. у Ватикані, Будапешті, Токіо, Шанхаю і в Білгороді.

Провідник французької делеґації, що вела торговельні переговори з німцями, Альфан наглo вернувся до Парижа. Переговори нараз перервані.

Амбасадор нац. Еспанії в Льондоні князь Альба зложив 17. ц. м. рано в палаті Бекінґгем повновласні документи анг. королеві Юрієві VI. у приявї мін. Галіфакса.

Канадійський кардинал Вілленев прибув до Польщі.

ЯПОНСЬКИЙ ПРОТЕСТ У МОСКВІ

ТОКІО. Домеї повідомляє, що японське міністерство закордонних справ зложило в совітськім уряді протест проти перелету совітських літаків понад японську границю на Сахаліні.

Сторінка без політики.

Стоголоса скринька.

Чудо нашого світа.

Радіо це чудо нашого світа. Це фантастичні вуха, які чують на тисячі миль, відкриваються і закриваються по нашій вподобі. Коли ви перетомлені і хочете забути про буденні турботи, „накручуєте" собі Бетовена або циганську музику. Коли хочете знати, хто найшвидше зїхав зі сніжної гори або найкраще копав учора мяч — обертаєте інший ґудзик. А коли не знаєте, чого ви хочете — обертаєте радіові ґудзики так довго, доки якась мельодія, вістка, знайома чи екзотична мова, не зупинить вас на хвилину, на пять хвилин чи на пів години.

Чи ви відпочиваєте по обіді чи маєте ще пів години часу, заки подадуть вам вечерю — ви у кожній хвилині можете вільний час використати для взаємин із широким світом, що гуде тисячами хвиль — мельодій, новин фактів і підбадьорливих слів.

Великі події.

І навіть коли ви скептик і ставитесь з недовірям до могутніх винаходів сучасної людини — приходять хвилини, що кажуть вам замовкнути з дива. Ось одного дня рішаються десь великі події. Всі спрагнені новин. Щогодини, що двацять хвилин хтось із ваших знайомих переловлює іншу „хвилю". Заки ви ще встигли освоїтись з новиною, яку вам принесли і похвалитесь нею перед іншими, вже її виперла нова, свіжіша, що заглушила попередню.

Заки подія встигла розгорнутись і стати фактом, уже всі довкола вас, віддалені на сотні миль від місця події — оцінюють її, освітлюють, передбачують. Ви пробуєте задуматись, на чому ви зупинились. Даремне. Чародійна скринька висилає у світ враження очевидців — спеціяльних кореспондентів, офіціяльні комунікати, промови голов урядів — шум схвильованої вулиці чи дзвони, що супроводять якийсь похорон.

Схвильовані струни.

Нема часу на виміну думок, нема сили на спокійний віддих. Ви не можете займатись якимись своїми дрібними особистими справами, коли десь там у світі в тому самому часі чути удари дужих чоботів історії. Ви нахиляєте свою голову до чародійної скриньки, що говорить усіма мовами і все знає, — ви вибігаєте на вулицю повні схвильованих струн, які гомонять, і передаєте їх звуки далі.

І коли ваші близькі — други, знайомі та майже чужі розмовці спитають вас за день сто разів „що чувати?" — ласі на останню новину або горді, що можуть вас нею обділити, ви під вечір самі стаєте радіоприймачем і радіовисильником. Ваш орґанізм перемінився у ріжні довжини хвиль, ваш мозок в антени, ваш язик у ґудзики, які розбуджують стоустий шум далекого світу.

Звязок із широким світом.

Як довго ви не наближувались до чародійної скриньки, вам здавалось, що осередок світа там, де ви живете і працюєте, — що важне те, що ви знаєте і робите. Стоголосна скринька перемінила вас в одну зі своїх антен. Усі довкола вас, близькі та далекі — такі самі антени. І ви вже не знаєте, що слухати в них і в собі. Ви горді хвилинами, що підтримуєте звязок із широким світом, але і пригноблені, що за кожною хвилиною нитки з ним рвуться. Ви одна з тих ниток відорвана із клубка нервів розписаних у космосі.

Клітка.

І коли колись вас вабили чужі країни своєю красою та свободою і ви могли виїхати туди як відлітає птах у вирій, коли йому холодно, тепер ви замкнені у клітці. Зате на потіху можете поставити коло себе чародійну скриньку, яка вабить вас усіма голосами сирен і дає вам нагоду переживати Одисеєві пригоди в уяві.

Та уява ваша і мозок стають січкарнею, що однаково живо хапає „Патетичну симфонію", як і виклад про те, як щадити гроші при постійному дефіциті.

м. р.

Вплив соняшних плям на людей.

Покищо космобіольоґія не рішила остаточно, чи істнує вплив соняшних плям на людей, хоча гурт учених, що так думають, постійно зростає. Назагал уважають, що космічне проміння діє на життя більше психольоґічно, ніж фізично. Тепер іде спір про це так, як колись було актуальне питання, чи астрольоґія є точною наукою. Тяжко доказати ширину впливу небесних тіл на людське життя, але і смішно було б цьому катеґорично заперечити: чи сам усміх сонця на весну не перемінює людей духово і фізично?

Наука про плями на сонці є властиво ділянкою астрономії або астрофізики. Фізикальні досліди займалися в останніх часах дуже докладно процесами, що спричинюють творення плям і розладдя на сонці, як також досліджували космічне проміння, що сильно підлягає тим процесам на центральній звізді нашої соняшної системи.

Таємниця плям на сонці вже не для астронома і фізика не є ніякою таємницею.

Та досліди в цьому напрямі йдуть далі. Їх ведуть космобіольоґи, які стежать, які впливи залишають плями на сонці на земному життю, появляючися та зникаючи, особливо на життя людини. Загорілі дослідники плям на сонці посуваються у своїх твердженнях за далеко, бо твердять, що всі ті плями спричинюють всякі нещастя та катастрофи на землі. На їх думку — злочини і нещасливі випадки стоять у тісному звязку з кількістю плям на сонці. Вони навіть стараються доказати це статистикою, яка подає таблиці зросту плям на сонці і катастроф на землі, одначе не беручи на увагу стихійні катастрофи.

Число плям на сонці осягнуло 26. січня 1938. р. своє максімум. Того самого дня вилетіла у повітря хемічна лябораторія в Парижі, дня 27. січня трапився вибух в арсеналі в Ардіє у Шотляндії, а 28. січня вибух порохівні в Сені в Італії.

Між 13. і 17. травня появився новий зріст плям на сонці, а 15. травня трапилася летунська катастрофа у Франції та смертельний випадок на самоходових перегонах у Триполісі. В тому самому дні вибухли дві пожежі лісів і велитенська пожежа в одному місті у Франції. Того самого дня почалася величезна пожежа в Атлянта у стейті Джорджія (Спол. Держави), жертвою якої впав великий корабель. Статистика наводить багато таких випадків. Ніхто з нас не знає, в якій мірі одиниці та маси народів підлягають космічним променям, що пливуть із неосяжних просторів.

Лиховісна 13-ка

Мало хто помітив що 13. січня 1939. припала на пятницю. 13-ка і пятниця, коли сходяться разом це лиховісний знак для пересудників. 13-ку і пятницю зокрема неодин із них обходить здалека, підозріваючи, що вони принесуть їм нещастя. Одні в ті дні не взяли б шлюбу, інші не почали б інтересу. Коли спитати розумних людей, звідки взялося в них таке переконання про такі дні та цифри, то розумної відповіді напевне не почуєте. Може дехто пригадає собі якусь недобру пятницю із власного життя або якусь 13-ку, що глянула на нього зизом, але переконливих доказів буде небагато. А проте у Львові не знайдете багато камяниць з числом 13 — усі вони перескочили чергу на 15 або до 11-ки додали „а". Навіть кімнати по готелях не мають числа 13, навіть господарі уважають, щоб за їх столом не сиділо 13 гостей.

Ворожба одного льорда.

Від середневіччя прийшло до нас багато пересудів, опертих на ворожбицтві, магії чи таємничих науках, де буйна фантазія заступала досліди, але 13-ки ще тоді не відкрили як „лиховісного знаку". У 1565 р. появився „Підручник Графтона", що вказував усі „нещасливі" дні. Між ними нема 13-ки. Дехто гадає, що погана слава про неї від факту, що при останньому святі Пасхи Ісус мав серед своїх учнів тринадцятого Юду. У 1644 р. англійський льорд Берлей давав свому синові листовні ради на цілий рік, звертаючи йому увагу на нещасливі дні. У таких днях син не повинен би братись до „бізнесу". Льорд знайшов тільки три такі дні у році: перший понеділок у квітні (хто хоче, може небавком з цієї ради скористати!), бо того дня уродився Каїн і того самого дня вбив Авля. Другий лихий день це другий понеділок у серпні, бо тоді зруйновано міста за гріхи грішників, і третій у грудні останній понеділок, коли вродився Юда.

Щаслива пятниця.

Звідки льорд брав свої дати — невідомо. Дивне те, що в його ворожбах ніразу не приходить 13-ка. Пятниця — нещасливий день тому, що тоді Христос згинув на хресті. Зате астрольоґи вважають пятницю саме за прияттливу, головно для закоханих. Її назва взята від Фреї, нордійської богині любови та подружжя. Звідсіля пішов шотляндський звичай завсіди брати шлюб у пятницю. Відомо, що є чимало ориґінальних людей, які для боротьби з пересудом саме вибирають собі 13-ку як прихильну цифру і додавши до неї пятницю зважуються на ріжні спроби щастя. В Анґлії істнує окремий клюб, що має за свою опікунку 13-ку — 13-го сходиться, вишукує всілякі нагоди, щоб починати ріжні діла в такий день, збирати предмети в числі 13, сідати у товаристві 13 гостей, мешкати під 13 числом тощо.

—o—

Бензедрин рятує пяниць.

Американський лікар Вільфред Блюмберґ, професор гарвардського университету, мав на неврольоґічному конґресі виклад про нову методу лікування пяниць. Він назвав свій засіб „бензедрин" і впевняє, що хто заживає цей лік під лікарським доглядом, відвикає від алькоголю, залишаючи собі дуже приємне почування.

ГУМОР.

ЧУДО.

Славний лікар і вчений Рудольф Вірхоф сидів раз у товаристві поруч молодого офіцира, який старався яко мога підтримати приємну розмову з ученим. Офіцир пробував ріжних тем, накінець почав фільософувати на тему сліпого припадку, щастя та призначення.

— Возьміть такий приклад — говорив — моя теща хотіла виїхати до Америки. Все вже було готове до подорожі, білети куплені, день виїзду означений. Але в останній хвилині вирினула якась мала перешкода і теща не виїхала. І тепер уявіть собі незвичайну подію... корабель потонув у дорозі, ані один із пасажирів не врятувався. Чи це чудо чи щасливий припадок?

Вірхоф мовчав.

— Чи це чудо, чи щасливий припадок, що моя теща врятувалась?

Учений відповів:

— Не можу вам на це відповісти, бо, на жаль не маю приємности знати вашої тещі особисто!

НАСЛІДУВАЧ.

У цирку виступає наслідувач голосу ріжних тварин. Особи з публики кажуть, яку тварину він має наслідувати і він показує це: піє як когут, реве як віл, іржить, кудкудакає. Захоплений оплесками, він прохає:

— Ще кого? прошу.

— Наслідуйте сардинку! — кричать йому з ґалерії.

120-літній жениться 14-ий раз.

Сараєво славне не тільки атентатом, що став приводом до останньої великої війни, але теж і своїм здоровим кліматом. Воно має 60.000 мешканців, з чого 20, які пережили вже сотню. У південній Сербії у селі Сятича живе магометанин, який скінчив 126 років, зовсім здоровий і бадьорий. Він серб — зветься Василь Сейдинович, був уже 13 разів жонатий, а тепер оженився 14-ий раз. Досі він має 41 синів і 29 доньок, не тільки від своїх 13 законних жінок, але ще інших, як на це дозволяє магомеданська віра. Тепер він має у 37 родинах 238 нащадків.

Літературна сторінка.

Великий репортаж С. Яблонської.

Кілька років потребувала Софія Яблонська, щоб списати ще раз свої враження з довгої подорожі по ріжних чарівних закутинах, до яких роками тужила, зі Львова до Парижа. У ІІ-ому томі „Далеких Обріїв", що небавком появиться, вона згадує про ту хвилину духової боротьби, коли з одного боку вабило її безжурно бездільне життя на райському острові Бора-Бора, з другого-ж ворушилося ще неприспане себелюбство кандидатки на письменницю.

Зі сторінок її спомннів побачите, яку вона має живу уяву, який невтишний голод вражінь. Уже після її перших споминів списаних у Мароко та в Китаю — неодин наш читач висловлював скептичний погляд, чи скрізь вона те бачила, що описує, чи всі її пригоди — правдиві. Наші люди, що так легко вірять щоденним газетним сензаціям, що трапились десь далеко у світі, нелегко вірять, що молода галичанка без грошей, опіки та звязків, могла власною впертою волею дістатись туди, куди ми тільки зринаємо на крилах уяви. Потого ми звикли до споминів подорожі наближених до звітів на загальних зборах; не маємо довіря до того, що затирає межу між дійсністю та фантазією — до барвистої літературної картини.

„Далекі обрії" — репортаж. Це новий літературний жанр, з якого більшість спроб залишається покищо у пресі. Але є теж репортажі наскрізь літературні. С. Яблонська пише, як говорить — мало думаючи про форму, в якій це виллється. Вона захоплена всім, що бачить і захоплена тим, що сама переживає. А що той, хто має відкриті очі на найзвичайніші явища свого дня і горнеться до всіх людей — знаходить завжди щось небуденне і скрізь цікавих людей, то не диво, що багато із нас уважає такий лірично-захопливий настрій за афектацію.

Автор репортажу має на меті відкрити своїм читачам щось незвичайне, зробити їм несподіванку інформаціями про місця та людей, які нам видаються „відомі".

Яблонська має цей хист; — не тільки нюх репортера, що мусить бути потрохи актором і детективом, але і талант оповідача, для якого нема такої сірої, звичайної теми, яка не перемінилась би в неї у небуденну пригоду. Її уява легка, жива, запальна — коли хочете романтична, проте ясна, не затягнена мрякою. Серед неї ми відріжняємо здоровий розум, що здає собі справу з пропорції явищ, значіння фактів і людей. Усе це віддзеркалене в її стилю — барвистім, прозорім, зовсім індивідуальнім, повнім темпераменту, але і міри.

Те, що нас особисто найбільше дивує у книжці Яблонської це її мова. Молода землячка живе кільканацять років на чужині, чуючи рідко коли рідне слово. Тільки рідко пошта приносить їй наш часопис, але з нього вона з незвичайно вірним інстинктом уміє вибирати тільки те, що відповідає духові нашої літературної мови, уміє в памяті затримати дібрані слова та звороти і з них витворювати собі ввесь словник, що їй вистачає для вислову своїх вражінь.

З такою уявою та легкістю пера Яблонська могла б попробувати і нового, вищого жанру — повісти, з життя далекого нам і незнаного, повного романтичних краєвидів, людей, звичаїв і пристрастей.

м. р.

Литовський політик і мовознавець французьким поетом.

Цього тижня помер у Парижі французький поет з великим іменем. Воно трохи дивне як на французького поета — О. В. Л. Мільош, ще і зі шляхотським „де" перед буквою „Л". За національністю він литовець і був якийсь час литовським послом у Парижі. Литва як держава завдячує неодне його праці у Франції. Нам невідомо, чи він залишив теж якісь твори у литовській мові, але хто знає сучасну французьку поезію, той зустрічався із прізвищем Мільоша між передовими поетами.

Мільош писав французькі поезії ще юнаком — у Парижі після війни виховався на поета, як неодин чужинець, приваблений свободою французької культури, що всіх приймає, нікого не насилує і нікому не докоряє за його походження расове, релігійне чи національне.

Його відомі збірки поезій „Сім самотностей", „Підготова до любови", „Симфонії" і містерії „Мігуель Манара" і „Мефізабет".

Як неодин поет, що має крім хвилин надхнення ще іншу спеціяльність, Мільош займався всілякими езотеричними дослідами на межі мови та релігії. Його великі праці „Арс Магна", „Іберійське походження жидівського народу" та „Відчитана Апокаліпса" мають поруч великого запасу знання ще й широку сторінку чистої поезії — містичних візій і блисків.

Війна зруйнувала його як багатого землевласника і він зазнав довгих років нужди. Коли після тяжкої праці він добився кращого матеріяльного становища і слави, він утік від гомінкого Парижа у чудовий маєстатичний ліс Фонтенебльо, де вибудував собі домик, щоб прислухуватися співові лісових пташок. Умер несподівано на вигіну. Вся французька преса, головно численні літературні журнали присвячують йому довгі посмертні статті з оцінкою його праці.

Повість про тихе життя сколихане одною таємницею.

Неодин із наших письменників, що живе на провінції, дивиться зі спочутливою погордою на життя довкола себе, тому, що не може знайти в ньому ні подій ні людей добрих на тему повісти. Возьміть повість французького письменника Едварда Естоніє (члена Французької Академії) п. з. „Пані Клапен"*). Ви будете здивовані простотою теми і сірою двох головних постатей.

У маленькому містечку дві сестри живуть самотно, як власнички дому, майже бездільно. Одного дня, коли економічна криза піддає їм думку стиснути свій буджет, вони винаймають частину свого мешкання старшій незнайомій жінці. Оту жінку поручила їм їхня сестра, що живе в іншому містечку і майже все життя не підтримувала з ними взаємин.

Провінціяльне тихе життя двох незамужніх сестер Кадіфон майже не змінилося. Але в цьому „майже" вся ріжниця, яка розростається з дня на день від причин і наслідків нескопних і таємничих. Їх комірниця пані Клапен несподівано кінчає самогубством. Ніякий слід не вказує на причини цього кроку. Обидві сестри Кадіфон мають славу найчесніших жінок і на них не паде ні тінь підозріння. А проте в містечку починаються плітки, здогади, натяки, тільки через те, що ніхто не знає, хто була покійниця, звідки приїхала і чому вибрала собі таке місце для намíреної смерти.

Єдина, що могла б розясніти цю таємницю — ота третя сестра Кадіфон живе в іншому містечку. Виходять наверх деякі дрібниці, що могли б указувати на якісь спільні інтереси таємничої самогубниці і сестри з минулим теж не зовсім ясним. Що може бути простішого, як сісти на поїзд і поїхати кільканадцять кільометрів далі, щоб зібрати жменьку інформацій? Правда серед таємничих обставин, що кинули тінь на наше спокійне життя — потрібна для життя людині, як повітря.

Едвард Естоніє зупинився у своїй повісти на межі психольогічної і кримінальної повісти. Подекуди можна б її назвати детективною, але в найкращому розумінні цього слова, бо вся інтрига не на те накручена, щоб підтримати цікавість читача і нагло заспокоїти її якоюсь сензаційною розвязкою. Тут іде головно про низку психольогічних станів звичайних людей, для яких від якоїсь звичайної події життя набрало нараз вигляд незвичайної таємниці. Ота таємниця не звязана з тим, що вони переживають, а вдирається як нещастя в їх буденщину, проти їх волі і свідомости.

Геройка повісти Естоніє — не живе. Вона вмирає зараз на самому початку, заки ми її пізнали і ввесь час, наче мариво нависає над життям кількох осіб, які хотіли б зірвати з нею всякі спільні звязки. Виявляється, що таємнича покійниця залишила за собою кілька таємничих справ, у які замотані ріжні особи. Дивним контрастом на їх „кримінальному" тлі відбиває, наче ясний промінь, ледве початє кохання молодої пари, що познайомилася випадково, завдяки самогубству і поневолі мусить таємницю цього самогубства розплутувати — з ріжних мотивів.

Великий повістяр Естоніє хотів відтворити нам одну з тих на око незамітних трагедій, яких так багато у провінціяльних закутинах і з яких кожна може дати притоку до розумувань над химерними причинами людського нещастя.

*) Вона вийшла у польському перекладі під іншим заголовком Ed. Estaunie: „Tajemnicza lokatorka", Wydawnictwo „Rój", стор. 292.

Збірні твори Лесі Українки

Львівське видавництво „Українська Книго-спілка" почала видавати збірні твори Лесі Українки у 10 томах за загальною редакцією Б. Романенчука. Перший з черги вийшов том означений як „IV-ий" із драматичними поемами „Одержима", „Вавилонський полон", „На руїнах", „У катакомбах", „Кассандра", „На полі крови". До кожної з цих поем додана пояснювальна стаття окремого критика, крім цього на кінці тому примітки та пояснення. Все це видання є передруком із розкішного київського видання за редакцією Бориса Якубського, у нас уже недоступного. Львівське видання, на гарному папері, з добрим друком, з портретом поетки та ілюстраціями, може бути окрасою бібліотеки. Про це видання ми матимемо ще нагоду написати ширше по появі дальших випусків.

Світлий похід української культури.

(Від власного кореспондента з Канади).

Торонто, кінець лютого 1939.

За останніх кілька місяців українці в Торонто (є їх тут коло 15.000 душ) живуть під знаком отсього походу української культури.

Торонто має оте щасливе географічне положення, що лежить близько американсько-канадійської границі. Тому то від цього міста звичайно починаються всякі обїздки чільніших українських гостей — чи то співаків, чи то артистів, професорів, політиків тощо. В додатку **тутешня українська кольонія** вибивається своїм громадсько-організаційним розмахом та звязками з англійськими впливовими колами **на перше місце в Канаді.** Українці тут є найбільш признана чужинецька група, з якою рахуються відповідальні кола. Хто пробе перші леди в Торонто, той напевно матиме успіх у цілій Канаді. Тутешня англійська преса, що в Канаді стоїть на першому місці щодо кількости читачів (денний наклад щоденника „Стар“ 230.000 прим., „Ґлоб енд Мейл“ — 170.000 прим., „Івнінґ Телеґрем“ — 141.000 прим.), дуже радо й багато дає місця на своїх сторінках українським справам.

Почався цей похід висвітлюванням звукової фільми „Маруся“, що для неї взято сюжет із відомої драми „**Ой, не ходи, Грицю**“. Не наша річ судити про мистецькі вартости цієї фільми, але не можна не згадати, що вокальна частина виведена під доглядом проф. О. Кошиця. Щось краще й величавше трудно собі уявити! Краса деяких ґрупових пісень надзвичайна!

Тимто ця фільма мала великий успіх. Висвітлювали її два вечорі при битком набитій салі на 1.200 крісел. Можна напевно сказати, що ця фільма мала 5.000 глядачів у самому Торонті.

Чужі писали з найвищим захопленням про цю фільму, головно про її музичну вартість, бо голівудські фільми під технічним оглядом та добором артистів стоять багато-багато вище.

Ще трагічна доля Марусі та Гриця була добре в памяті кожному, як до Торонта, неначе буря, влетів „український Карузо“ (так його тут чужі охрестили) **Голинський Михайло.** Два його концерти в Торонті — в яке велике свято для української кольонії! Бо ніхто, хоч багато місцевих українців чуло дещо про Голинського, не сподівався аж чогось такого великого, захопливого. Чужинецька фахова критика ставить його дуже високо поміж сучасними тенорами світа, на висоті самого безсмертного Каруза. Та на цьому не стало. Міська рада другого щодо числа населення та рівночасно найбільш музичного міста в Канаді збірається на спеціяльне засідання, на яке спрошує спеціяльно видрукованими карточками чільніших українських та чужинецьких громадян. І знову велика, небувала досі несподіванка! На цьому засіданні після врочистої промови, виголошеної мейором міста, Голинському вручають символічний золотий ключ м. Торонта. Украніці того дня ходили по місті з високо піднятими головами! Бо рідко кого з чужинців зустріло тут таке відзначення.

Ще не втих відгук виступу Голинського, як до Торонта злинули нові гості, добре дібрана артистична пара Рудницьких — **Марія Сокіл** та **А. Рудницький.** Про цих гостей вже долітали легкі гомони до Канади із сусідніх Злучених Держав, чули всі і знали, що вони беруть найвизначнішу участь у фільмі „Запорожець за Дунаєм“, у додатку багато слухачів, що слідкують за ними, чули перлистий голос М. Сокіл за посередництвом радія та знали, що А. Рудницький докінчує оперу „Довбуш“. Всі сподівалися їхнього приїзду, але не так скоро. Тому їхня поява на канадійській землі приємно заскочила українську громаду. Вони приїхали сюди, так би сказати, з готовою заслуженою славою. Швидко заговорила про їхній приїзд місцева, дуже чутлива на всякі новинки, преса. І для них офіційне прийняття в особистій канцелярії мейора міста та відписи в памятковій книзі. Доля мабуть так зарядила, що власноручний підпис М. Сокіл припав саме під підписом Мері Пікфорд, славної фільмової артистки, уроженки Торонта, а Рудницький А. підписався під Евгеном Орманді, славним малярем, дириґентом найкращої на американському континенті філядельфійської симфонічної орхестри. Їхній концерт відбувся у вщерть виповненій салі. Появилися блискучі відгуки найчільніших органів преси. Не один світлий етап у переможному ході українського мистецтва.

Неодному в душі бренів ще соловейковий спів Марії Сокіл та переливні акорди високомистецької гри на фортепіяні її подруга, як до Торонта віхав із гомоном „**Запорожець за Дунаєм**“, найновіша українська звукова опера-фільма, випродукована за гроші канадійських українців. Перша вистава цієї фільми! Два вечорі битком набита саля! Свої і чужі!

Із цієї фільми за кожним образом промовляла **українська традиція** в особі кобзаря, що в часі цілої картини в супроводі історичної української бандури співав глядачам про минуле свого народу. Прекрасний символ! І оцей кобзар навів на душу одного критика цікаві рефлексії. Стаття цього критика про „Запорожця за Дунаєм“ мала наголовок: „Потрібно канадійського кобзаря!“ Кожний рядок цієї статті говорив, що Канада пережила героїчне минуле, що пережила гарячку піонірського періоду у своїй історії, має теж свого кобзаря, але він ще десь прихований у сірій масі канадійського громадянства. Коли українці мають своїх кобзарів, то мусить і повинна їх мати англійська раса, що володіє Канадою!

Осьтак почалося в Торонті. Звідсіль отсьому походові гладко простелився шлях по цілій Канаді. Голинський вже по своїх концертах у Монтреалі, Содборах, Форт-Вілліямі, Вінніпеґу, Саскатуні, далекому Едмонтоні й ін. Рудницькі їздять теж по цілій Канаді. „Маруся“ й „Запорожець“ вже облетіли цілу Канаду.

Оце мабуть найкращий спосіб здобувати серця чужинців, бо ніщо так не промовляє до серця культурної та розумної людини, як мистецтво!

Ех! За мало ще цього! **Г. Мазурик.**

Весняна обнова.

Надходить весна, перемагає холодну зиму і будить усе до життя. Людина повинна вбачати в тій весняній містерії повчальний символ і для себе: що тільки перемога над холодною байдужістю, апатією і духовим півсном дасть людині змогу всебічно розвинути всі свої сили. Проломлювати леди байдужости можна в ріжних ділянках. Та ми бажаємо звернути тут увагу на чесноту ощадности, до якої наш загал ще дуже холодний. Ми мали вже нагоду зясовувати на цьому місці великі користи ощадности для одиниць і загалу. А тепер скажемо тільки те, що загально практикована ощадність, признана за національний обовязок, почала б діяти на все наше — не тільки економічне! — життя направду як животворче весняне сонце і принесла б неймовірно обильні жнива. Обновімся ж з весною у тій ділянці: зацікавмося переважним питанням, як орудувати матеріяльним надбанням, щоб з нього була якнайбільша користь і нам особисто і рідному загалові А те наше зацікавлення повинні радісно відчути такі поважні наші фінансові установи, як Земельний Банк Гіпотечний. Приплив нових щадників до рідних банків буде мірилом, наскільки наш загал уміє з містерії весняної обнови в природі витягати практичні висновки для свого життя і щастя. (Ю.)

Присуд Найвищого Суду у Варшаві в справі зібрань.

Тому, що цей присуд має дуже велику вагу для всіх, що уладжують зібрання, подаємо його до відома загалу в дослівному перекладі з польської мови.

Ч. 2. К. 1826/38. **Постанова. Найвищий Суд, Карна Палата** у складі: провідник: суддя Н. С. Й. Боніславський, судді Н. С.: В. Качинський (справоздавець), д-р Г. Армінський при співучасти прокуратора Н. С. Ст. Яницького і Ст. Максимюка, апл. с. як протоколянта, на неявному засіданні 14. грудня 1938 в справі Івана Боднара, обвинуваченого зі ст. 6. закону з 11. 3. 1932 поз. 450 по розгляді касації обвинуваченого від присуду окружного суду в Тернополі (II. кад. 478/38 з 16. травня 1938 на підставі ст. 529 і 532 к. п. к. присуд окружного суду в Тернополі з 16. травня 1938 уневажнює і переказує справу тому самому окружному судові до нового розгляду.

Причини. Касація обвинуваченого закидає присудові образу ст. 516 буква б к. п. к. через: безпідставне укарання обвинуваченого, не вважаючи на брак у його діянні знамен проступку, бо маніфестація не була публична, але це було тільки зібрання осіб особисто знаних обвинуваченому і тим, що скликали зібрання, зібрання відбулося в замкненому льокалі і зовсім спокійно без ніяких криків і маніфестаційних обявів, бо тільки одна особа виголосила коротку промову на тему заслуг митрополита для грекс-кат. Церкви і українського громадянства, б) укарання обвинуваченого за інший чин, як охоплений обвинуваченням.

I. Чин охоплений обвинуваченням зокрема ореченням староства в Тернополі з 1. квітня 1938 і чин приписаний обвинуваченому у заскарженому присуді, є тим самим чином, бо оба відносяться до тієї самої події з 13. 2. 1938 в Тернополі в салі Міщанського Братства.

II. Зате виправданий закид касації під „а“.

Суд, який видав присуд, устійнив у мотивах присуду, що за почином обвинуваченого скликано 13. лютого 1938 в салі Міщанського Братства в Тернополі зібрання осіб, знаних орґанізатором, що наміром цього зібрання було спільно скласти поклін митрополитові Шептицькому з приводу виступу проти нього в соймі посла Войцеховського і протест проти цьо-

го виступу і що про це зібрання організатори не зголосили владі і не дістали її дозволу, як також що на цьому зібранні висловлено дійсно поклін Шептицькому.

З наведених устійнень слідує, що те зібрання було зібранням з ст. 18. буква а закону з 11. 3. 1932 поз. 450, а не публичним зібранням і по думці ст. 19 цього закону такі зібрання не вимагають ані зголошення владі ані дозволу владі.

Ухвалу рішень і прийнятих резолюцій на такому зібранні не можна уважати за публичну маніфестацію, бо до поняття публичної маніфестації необхідне, щоб у такій маніфестації брало участь необмежене число осіб, неозначене ані щодо кількости ані щодо прізвищ, щоб до такої маніфестації міг приручитися кожний охочий без якогонебудь обмеження.

Байдуже, в якому місці відбулася публична маніфестація, бо вона може відбутися в льокалі як також під голим небом на вулиці, площі і т. д. Про публичний характер маніфестації рішає спосіб її довершення і якість осіб, що бере в ній участь, а не ціль маніфестації.

Коли в цьому напрямі суд, який видавав присуд, не розважив характеру цього зібрання і не зробив устійнень щодо суттєвих обставин справи, Найвищий Суд уневажнив заскаржений присуд з приводу образи ст. 7. зак. з 11. березня 1932, по. 450 у звязку з ст. 379 к. п. к.

На оригіналі підписи.

Внаслідок тієї постанови окружний суд в Т. присудом з 10. березня 1939. увільнив обвинуваченого від вини і кари.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Памяти пок. Павлини Маланюкової.

Павлина Маланюкова, що померла недавно у Львові у 83. р. життя, походила з священичої родини Крушельницьких, української шляхти. Все її життя і поведінка з парохіянами Павшівки, пов. Чортків, де зі своїм чоловіком пок. парохом Ол. Маланюком довгі роки проживала, свідчили про правдиво шляхотне серце. Опікувалась опущеними і помагала бідним. Напр. по смерти родичів рідні Соботи, залишилися сироти дівчата, опущені і занедбані. Ними Покійна заопікувалась і одну навіть взяла до себе на цілковите удержання — „от нехай — говорила — бавиться з моїми дітьми". Коли її син приїзджав як медик на ферії, брала його зі собою, вишукувала хорих і немічних, лічила й давала ліки. Всім давала охоче пораду. До 1888 р. не було в Павшівці публичної школи. Пок. п-во Маланюки намовили кільканацятьох господарів і вони посилали свої діти на науку до Прохурського, тодішнього інтелігентного дяка, в порі осінній та зимовій, так, що ті діти підготовані на другий рік пішли до 2. кляси основної публичної школи. По скінченні сільської школи в Павшівці чи Базарі, багато знайшлося таких родичів, що посилали свої діти до дальших шкіл до міста Бучача і Станиславова — головно з ініціятиви і спонуки п-ва Маланюків. Таких учнів та студентів п-во Маланюки запрошували до себе в часі великих чи святочних ферій, гостили їх, ними займались. Їм неодно порадили і часто, стрінувши їх у місті, всунули в кулак грошеву поміч...

П-во Маланюки мали велику господарку, що її вели взірцево. Все мали домашній виріб, уладження мешкальне з домашньої утвари. А всюди така взірцева чистота і порядок, що рідко це знайти у словян, хіба у віденців це можна побачити. І замилування до такого порядку впоювали у своє окруження, своїх слуг та парохіян. Не зважаючи на таку працю у великім взірцевім господарстві, пок. Павлина Маланюкова знаходила завжди час на лектуру; в домі її можна було знайти багато творів найновіших тоді класиків, з якими вона була докладно обзнайомлена.

Покійна пережила свого чоловіка на майже 30 літ (о. Олександер Маланюк помер 4. III. 1910 р.). Ще слівце про нього. На парохію Павшівка і Базар прибув у 1877 р. Як молодий священик, розумний, очитаний, тактовний, працьовитий, енерґічний, обняв парохію по старенькім немічнім священику, котрого праця кінчилася при відправі Богослуження в церкві — навіть без проповідей. Пок. о. Маланюк був взірцевим священиком; не опустив ніякого Богослуження ані проповіди, що більше — щонеділі була в нього Вечірня з катехизаціями, чого тоді майже ніде не було, а пізніше і майські Богослуження. Майже в однім і тім самім часі побудував дві величаві муровані церкви в Павшівці і Базарі та їх відповідно вивінував. (В церкві у Павшівці красується пропамятна таблиця в честь Покійного). Заложив теж читальні „Просвіти" і Т-во „Сокіл", які тоді гарно розвивались. Брав живу участь у житті народнім і політичнім у повіті, а добрі висліди виборів громадських, повітових і краєвих, мали йому багато до завдячування. Взагалі був людиною культурною, прикладним священиком і добрим сином українського народу.

Рибно 10. III. 1939 р.

О. В. Грицей.

З Т-ва абсольвентів Торговельної Школи Р. Ш. у Львові

В неділю 12. ц. м. відбулися III. Загальні Збори Т-ва абсольвентів Торговельної Школи у Львові при участи коло 40 членів. Зборами проводив п. Писарівський.

Виголошені на Зборах звіти Управи свідчать про те, що Т-во веде свою діяльність до щораз кращого. Слід згадати, що довшу дискусію переведено над заложенням власного підприємства у формі кооперативи. Досі приступило в її члени поверх 30 абсольвентів, які зелекавфували коло 600 зол. Комітет цього підприємства має вже сьогодні поверх 700 зол. готівки.

Над звітами виникла жива дискусія, в якій забирали голос: дир. Квасницько і проф. Білостоцький як представники купецької Школи, дальше пп. Біловський, Явчич, [illegible], Федишович, Антоник, Фреек, Юськів і інші.

По ухваленні абсолюторії старій Управі вибрано нову Управу в складі: Юськів — голова і члени: Чорній, Филипович, Королик, Савицька, Лучечко, Сторощук, Явчич, Любинський. Контр. Комісія: Біловський, Керод, Федій. Заступники: Фреек, Макух, Грушкевич.

З важніших постанов Загальних Зборів рішено обнизити членську вкладку на 30 сот. для місцевих; для безробітних і членів позамісцевих, які майже не користають з Т-ва 1 зол. річно. Ця мала вкладка повинна заохотити вступити в члени всіх, що досі з ріжних причин ними не є, а повинні ними бути.

Наприкінці побажаємо новоизбраній Управі успіхів у дальшій праці над організуванням абсольвентів Торговельної Школи.

ШИРІТЬ НАШ ЧАСОПИС!

Що писало „Діло" 50 років тому.

Вівторок, 19. березня 1889.

„МЕНІ ВДАЛОСЯ ЗАБЕЗПЕЧИТИ МИР НА ДОВГІ ЛІТА".

„Німецький цісар, приймаючи недавно членів центрального виділу ремісничих товариств, які вручали йому адресу, сказав до них: Коли я перебрав спадщину після свого діда, моїм першим завданням було забезпечити мир моїм краям. Радує мене те, що ви так добре зрозуміли ціль моєї подорожі по Европі. Що іншого було, коли панував мій дід. Він вславився, його всі знали і він був найстарший між своїми товаришами. Отже всі слухали його ради й несмно для нього зробили. А тепер прийшов я, молода людина, мене ніхто не знав і я мусів щойно здобути собі довіря своїх товаришів. Я все-ж переконаний, що мені при Божій помочі вдалося забезпечити мир на довгі літа".

СЕРБІЯ ПРОЩАЛА СВОГО КОРОЛЯ.

„Сербська столиця прощала в неділю величаво свого бувшого короля. Рано митрополит відслужив богослуження, на якому зявився король Мілян з сином. Митрополит привитав з амвони молодого короля і поблагословив його. По богослуженні король приймав старшинський корпус і дами на прощальній авдієнції. Дами вручили королеві прекрасний вінець. Вечором ціле місто було ілюміноване і відбувся похід зі смолоскипами перед королівською палатою".

ВИБОРИ ДО МІСЬКОЇ РАДИ У ЛЬВОВІ.

Появився розпорядок львівського воєводи у справі виборів до Міської Ради у Львові. Речинець виборів визначений на день 21. травня ц. р.

НОВИНКИ

19 БЕРЕЗЕНЬ

НЕДІЛЯ

Ст. ст. 6. березня 1939.

4 Неділя посту. 42 муч. в Аморії.

Лат. Середня нед. пос. Йосифа обр.

Сонце: схід — 5.30, захід — 17.36

Місяць: схід — 5.07, захід — 16.5[illegible]

Завтра: 20. березня. Понеділок.
Ст. ст. 7. березня 1939.
Єфрема, Василя.
Лат. Евфемії.
Сонце: схід — 5.28, захід — 17.36.
Місяць: схід — 5.30, захід — 17.5[illegible]
Післязавтра: 21. березня. Вівторок.
Ст. ст. 8. березня 1939.
Теофілакта.
Лат. Венедикта.
Сонце: схід — 5.26, захід — 17.38.
Місяць: схід — 5.54, захід — 19.00
Молодик в год. 0.49.

—o—

— З УВАГИ на велике зацікавлення громадянства теперішніми подіями видамо в неділю чергове число „Діла" в зменшеному обємі з інформаційним матеріялом.

— Повне видання творів Лесі Українки в 10 томах в передплаті 35 зол. Замовлення в ратах по зол. 5 або за готівку зол. 30 просимо надсилати на адресу В-ва „Українська Книгоспілка", Львів, вул. Оборони Львова ч. 14 [illegible] 434 — Вже вийшов з друку IV. том.

— Центральні і збірні антени інсталює згідно з обовязуючими приписами Городського [illegible] — Електротехнічна фірма „[illegible]" Львів, Сикстуська 29, тел. 203-30.

— Філія У. Т. К. Т-ва „Плай" у Львові повідомляє, що в неділю 19. ц. м. в год. [illegible] вечір відбудуться в домівці при вул. [illegible] нецького 26 ширші сходини всіх членів. В програмі організаційні справи. Прибуття всіх обовязкова. — ВИДІЛ.

— У клюбі „Нової Хати" і „Труду", [illegible] тиме дня 20. ц. м. **ред. Іван Кедрин.** [illegible] буде ся в домівці клюбу Ринок [illegible]

601

ВІДГУКИ ДНЯ.

Причини і наслідки.

Приходять до мене люди і раз-у-раз: Чому не пишеш? Адже не можна так!

Ох братя, справді не можна так. Справді в тім місці „Діла", де від 15 років звикли люди знаходити „Відгуки дня", так довго вже нема нічого.

Чи думаєте, що автор малих фейлетонів не знаходить теми — не кажу до сміху, бо це було б нині скреготом сича, але до заповнення своєї рубрики в „Ділі"?! Чи не міг би замість у каламар замочити перо хочби у власну кров, хочби в жовч і вивати на білий папір думки?!

Але чи можна? Коли відкинути всі інші огляди, то все ще один зістанеться: думки є доти без мита, доки не кладуться рядками на папері.

Розкажу вам одну цікаву історію:

Підчас російсько-японської війни, ґен. Курокі помітив, що його штаб ходить як не свій. Російський ґенерал Міщенко розбив дві бриґади японської кінноти і заходила небезпека окруження лівого крила японської армії. Тоді Курокі улаштував у себе церемоніяльний чай. Полягає він на тім, що прислуга мовчки розносить у маленьких чарках чай а гості мовчки його пють. І то тільки трьома ковтками. А між одним і другим ковтком минає... година.

Зійшлися булавні старшини на чай і три години ні пари з уст не пустили. Тільки як Курокі підносив чарку до уст, шелестіли шовкові кімона і чарки приявних підносилися також.

Питалися европейські військові аташе, чому він таке улаштовував.

Син країни сходячого сонця всміхнувся і відповів:

— Я бачив, що мій штаб схвильований локальною невдачею. Треба було привести його до рівноваги. А це найкраще робить саме такий чай.

Ріжні народи мають ріжні психіки. Але в засаді людина є одна і та сама. Нею правлять одні закони, бо дихає одним повітрям і те саме сонце огріває всіх.

Бувають хвилі в житті і людини і нації, коли думки як настирливі бджоли гудять довкола неї, втискаються до голови такими роями, що людина аж очі примикає. І тоді треба її абсолютної тиші але в гутрі, не на самоті.

Японець, кажуть, улаштовує тоді церемоніяльний чай. І після того, кажуть, його очі багато дальше бачать, а причина духової розгублености не заморожує душі.

Галактіон Чіпка.

— **„Вплив християнства на правову культуру в Україні"** — це черговий відчит Богословського Наукового Т-ва у Львові, що його виголосить о. д-р Лев Глинка в неділю 19. ц. м. в салі „Української Бесіди", вул. Рутовського 22/І. Початок в год. 6. веч.

— **Відложили „Вечір народніх пісень".** Управа Музею НТШ повідомляє, що „Вечір народніх пісень, музики й танку" відложений на пізніший час.

— **Шевченківська академія.** Для вшанування 125-их роковин народин ґенія України Тараса Шевченка, відбудеться в неділю 19. III. ц. р. на Личакові, в салі чит. „Просвіта" при вул. Крупярській Святочна академія. Вступне слово виголосить п. В. Рудко. Хорові й музичні продукції виконають Орли з Рем. Бурси. Початок точно в год. 6. вечором.

— **Виселили священика.** В перших днях березня ц. р. старосто в Теребовлі виселило о. Іллю Кливака, пароха Мшанця, повіту теребовельського, забороняючи йому оселюватися в прикордонній смузі в часі трьох літ. О. Ілля Кливак — це вже старий, близько 60-літній священик, від 18 літ парох Мшанця. В часі світової війни вивезли його були москалі і він три роки перебув на засланні; після вибуху революції зорганізував греко-кат. парохію в Одесі, що перед приходом большевиків мала вже 4 тисячі вірних. Як довідуємося, станиславівський єпископ призначив о. Кливака до Тисьменичан під Станиславовом на... сотрудника.

— **Греко-католицький єпископ для поляків.** „Русскій Голос" приніс був свого часу вістку, що в колах „греко-католиків польської національности" висувають як кандидата на становище греко-католицького єпископа польської національности ґр. Андрія Львовича Шептицького, рідного братанка Митрополита Андрея, що є слухачем на виділі римо-католицької теольоґії львівського університету. В польській пресі появилися заперечення тієї вістки.

— **В університеті й політехніці у Львові почалися виклади.** В четвер у годині 14-ій почалися у львівському університеті виклади і вправи, припинені в понеділок. Нормальна наука почалася в політехніці й академії закордонної торговлі.

— **Закінчився страйк у нафтовому промислі.** Після закінчення страйку у нафтовому промислі відбулося в четвер перед полуднем зібрання урядовців львівського нафтового концерну, на якому висловлено задоволення з цієї та осягненого успіху. Після віча всі службовці пішли до праці.

— **Страйк комінярів у Львові.** Дня 13-го ц. м. почався у Львові страйк комінярських працівників, зорганізованих у Професійному Союзі Комінярських Помічників у Львові. Страйкує 90 відсотків помічників.

— **Хочуть завести в Польщі східньо-европейський час.** Організації господарської самоуправи обмірковували практичні можливости заведення у Польщі з уваги на її ґеоґрафічне положення східньо-европейського часу. З таким проектом виступила „Ліґа праці". Це значить, що пересунули би годинники на годину раніше. „Ліґа праці" твердить, що це вможливило би значну ощадність та причинилося б до збільшення справности і видатности праці.

— **За що карають наших священиків?** Староство в Любачеві покарало о. І. Федишина з Біґаль, гривною 200 зол. за те, що 11. XI. 1938 р. не вивісив державного прапору, чим допустився зневаги польського народу. Також гривною 200 зол. староство покарало о. Федишина за те, що брацтво Матері Божої Неуст. Помочі в Біґалях уладило на закінчення ювілейних духовних вправ з нагоди 950 л. хрещення України, на площі коло церкви, духовну академію чисто релігійного змісту. Ті два карні накази — це вже 15-ті з черги.

— **Знову історія з метриками.** Староство в Любачеві зажадало 3. витягів метрикальних від парохіяльного уряду в Біґалях. По пересланні метрик, згідно з метрикальними книгами, староство відкинуло їх, бо прізвища мали закінчення -ий (Франковський) і зажадало від місцевого душпастиря о. Федишина, щоби видав витяги з закінченням -і (Франковскі).

— **Не хочуть розуміти української мови.** Дня 6-го ц. м. арештували інстр. „Сільського Господаря" Людомира Боднара за те, що в поїзді говорив до кондуктора по українськи. Справа виглядала так: інстр. Боднар купив на двірці білет до Чорткова, але з браку білетів урядовець видав білет до Монастириськ і на другій стороні зазначив, потверджуючи печаткою, що білет важний до Чорткова. Зараз за Білобожницею кондуктор переглядаючи білет запитав, дивлячися на білет: „доконд" і дістав відповідь з українським акцентом: до Чорткова. Ця відповідь дуже схвилювала кондуктора, який почав сердитися, що „не розуме такей мови", і знайшов ще цілу низку закидів і претенсій. На те дістав коротку відповідь: треба навчитися по українськи розуміти. Тоді кондуктор попросив залізничого сторожника, щоби вилеґітимував „тего особніка", що цей зробив. Але кондуктор цим не вдоволився, бо прикликав з поїзду 3 поліцистів, одного тайного аґента та сторожників, які притримали Л. Боднара та завели його до Чорткова. В Чорткові на двірці чекала вже поліція, яка арештувала Л. Боднара та відвела до комісаріяту. Там притримали його від год. 7-ої до 16-ої, мотивуючи арештування тим, що „непшизвоїце заховивал сен".

— **Містерії з вивісками.** Після знищення вивісок мануфактурного відділу ПСК у Скольому, прийшла черга в цьому самому місті на кооперативу „Народній Дім". Ніччю з 8-го на 9-го березня ц. р. невисліджені виновники стягнули велику 4×1 м. вивіску кооперативи „Народній Дім" і так добре її сховали, що поліції ніяк не вдається знайти. Дійшло до того, що українські купці Сколього ховають на ніч вивіски до крамниці. Крім цього з Корчина й Синевідська В. повідомляють, що в обох цих селах теж невідомі справці понищили цілий ряд вивісок із українськими написами.

— **Присуд у комуністичному процесі.** У процесі членів „Комуністичного Союзу Зах. України" запав у четвер присуд, яким засудили: Бера Сіхера Кернера на 4 роки вязниці, Реґіну Льоренц, Мальвіну Розенблят і Ернестину Бірнбавм на кару по 3 і пів року вязниці, Леона Пляґера на 2 роки, Авнера Драйсіна на 2 роки, Абрагама Бера Шенфельда на 3 роки і Густава Гольовнера на 4 роки вязниці. Пляґерові припинили виконання кари. Крім цього всіх засудили на позбавлення горожанських прав на 5 років.

— **Кара за те, що не святкував польського свята.** Суд у Золочеві покарав о. Івана Цебровського, пароха з Батькова, пов. Броди, гривною в сумі 30 зол. або карою 5 днів арешту за те, що 3-го травня, в день державного свята возив дрова, чим демонстративно виявив ненависть до польської держави.

— **Президент Рузвельт домагається кредиту на допомогу безробітним.** Президент Рузвельт звернувся до конґресу з відручним письмом, в якому домагається нових кредитів на допомогу для безробітних у висоті 150 міліонів долярів. Ця сума необхідна, щоб виконати програму в цьому фінансовому році, що кінчиться 1-го липня.

— **Вдалося скраплити гелій.** В університетській лябораторії в Лювені вдалося випродукувати гелій у пливкому стані. Проф. Ван Іттербек та його асистенти Ван Дінґенен і Вернер дістали температуру 4.2 абсолютних ступнів, що відповідають 269 ступням Цельзія нижче зера. Зменшуючи тиснення над гелієм дістали температуру, що відповідає 3 абсолютним ступням. Вислїди бельгійських фізиків викликали в місцевих наукових колах велике зацікавлення.

— **В Австрії впали сніги.** В цілій Австрії впали сніги, що спинюють комунікацію. Температура обнизилася в горах до 27 ступнів нижче зера.

— **Великий день для Генляйна.** День 15-го березня ц. р. був для Генляйна великим днем. Того дня ґенерал Блясковіц іменував Генляйна командантом третьої групи військ, що входили до Чехії і потім шефом цивільної адміністрації в Чехії. І того самого дня дружина Генляйна привела на світ близнята — дві донечки. Генляйн має тепер пятеро дітей.

—o—

З кина.

КІНО „КАСІНО“: „ВЕЛИКИЙ ВАЛЬС“.

Голівуд виручає Відень у погідних комедіях, що їх виробляла ще до недавнього часу наддунайська столиця славна опереткою, кавою та ковбасками. Сценарій дав якийсь місцевий Райнгардт, видобув його на екран француз Дівівіє, одну головну ролю взяла Люіза Райнер прогнана з Німеччини, другу мабуть югославянська Міліца Каріюс, третю Ферд. Граве — француз, що грає віддавна в Голівуді, решту — американці. Фільма дає історію карієри Йогана Штравса, сучасника Франца Йосифа І., головно його найславніших вальсів, подружжя та кохання. Музика займає у фільмі головне місце і для самих вальсів варт її послухати. Танці та збірні сцени зроблені живо, нешаблоново. Чудова картина „Віденського ліску“ досвіта, коли Штравс віднаходить арію одного зі своїх найбільше зворушливих і ніжних вальсів. Співає їх прегарно та подекуди танцює першорядна співачка Каріюс з голосом ні трохи слабшим від Жанетти Мекдональд. Фільма має неодну веселу сценку, кілька комічних типів, при цьому теж високо драматичну постать жінки Штравса, яку грає Люіза Райнер.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

Загальні Збори „Зорі“. Минулої неділі відбулися загальні збори „Зорі“ при присутности 56 членів. Після прочитання протоколу з попередніх загальних зборів здав дотеперішній голова звіт з діяльности Т-ва. З нього присутні довідалися, що Виділ відбув за рік 18 засідань, влаштовував ширші сходини, в тому 3 з рефератами. В році уладив 2 національні свята силами своєї молоді. Крім цього Виділ почав був підготову до всесвітнього ремісничого зїзду, але до реалізації не дійшло через фінансові труднощі. Не розуміємо, як міг зїзд, такий потрібний, розбитися через фінансові труднощі, не хочемо просто вірити, щоб ремісничий світ з цілого станиславівського воєвідства не міг спромогтися на сфінансування такого зїзду. Коли ж воно справді так, то не добре діється в нашим ремісництвом. Після уділення абсолюторії дотеперішньому Виділові, вибрано новий у складі: голова — п. О. Симчук; заступник голови — Гр. Вошкар; секретар — Ан. Мартинюк; скарбник — І. Головенко, а як члени п. П. Дуда і М. Глуханик. Вступниками стали пп. П. Клапоущак і Ан. Світлий. До Контрольної Комісії ввійшли: дир. К. Вісьневський і О. Рудакевич.

З концертової салі. Минулої неділі „Станиславівський Боян“ та мужеський хор „Думка“ влаштували „Вечір щедрівок і колядок“. Лишаючи оцінку фахівцям, підкреслимо, що в „Бояні“ краще випали мужеські голоси, як жіночі. Особливо сопрани в „Бояні“ під теперішню пору слабші. Цілому хорові бракує аспіваности та викінчення. Та не треба забувати, що концертом дириґував дир. Надільський, який лише по два тижні перед концертом перебрав дириґентуру. „Думка“ знову підтримала марку хору аспіваного, здисциплінованого, хоч теперішній склад голосово не стоїть на високому рівні. Найкраще презентуються другі тенори, що силою і краскою додатньо вирізнюються. Хором дириґував — під неприсутність м-ра Льонґи Крушельницького — м-р Осип Крушельницький зовсім поправно. Із виконаних в цілому концерті точок найбільше подобалася щедрівка „Там на горобці в новій коршмоньці“..., що її виконала „Думка“ бездоганно. Публики майже повна саля.

З передвиборчого фронту. Минулої неділі відбулися перші сходини в справі виборів до міської ради в Станиславові. Саля „Сокола“ була заповнена, хоч багато тільних громадян на салі не було видно. Наради відкрив проф. Данин, виясняючи ціль сходин, після чого покликав до президії дир. К. Вісьневського на голову та дир. Р Шевчука на секретаря. Після того проф. Данин виголосив обширний реферат про виборчу ординацію. Другий реферат про значіння — під сучасну пору — виборів для українців виголосив дир. Дзус. Наради покінчилися одноголосною ухвалою резолюції такого змісту: Українські громадяни міста Станиславова зібрані в „Соколі“ на нараді 5. березня ц. р. по вислуханні рефератів про виборчу ординацію і значіння виборів для українців: 1) Вирішили взяти активну участь у виборах до міської ради, що будуть в найближчому часі розписані; 2) Уповноважнюють ініціяторів нинішнього зібрання в особах: проф. Данин, п. Рублева, д-р Литвинович, дир. К. Вісьневський і м-р О. Крушельницький створити Український Виборчий Комітет зараз по розписанні виборів; 3) Доручають майбутньому Комітетові звернути своєчасно увагу на день розписання виборів та день голосування, бо в цими датами звязані ротинні різних виборчих чинностей. Треба зазначити, що вибори до міської ради викликали в нашому місті загальне зацікавлення і якщо майбутній комітет зуміє вислід наладнати акцію, то вибори повинні закінчитися нашим повним успіхом. **Б. Л.**

ПЕРЕМИШЛЬ.

Режисерський курс. Виділ філії Т-ва „Просвіта“ в Перемишлі, дбаючи про розвиток театрального мистецтва в читальнях своєї філіяльної округи та про піднесення театрального мистецтва на відповідний рівень, зорганізував 11-денний режисерський курс. Курс завдяки добороі референтів і слухачів пройшов з дуже гарним успіхом. Слухачі курсу рекрутувалися з сільської молоді, яка з незвичайним зацікавленням ловила кожне слово референтів, щоби опісля кожну вказівку вміти використати та щоби здобуте на курсі знання відповідно використати. На курсі викладали: Петро Шкурат, проф. Богдан Загайкевич, проф. Остап Хитій, Микола Пресіцький, інж. Роман Загайкевич і Осип Ярошевич. Курс покінчило 80 учасників. В пятницю 4. III. ц. р. відбулося в салі „Сокола“ закінчення курсу. Від філії Т-ва „Просвіта“ промовив голова д-р Микола Хробак, який у своїй промові подякував референтам за працю над вишколенням нових читальняних режисерів та учасникам курсу за витривалість та охоту працювати. Вкінці звернувся з апелем до учасників курсу, щоб здобуте знання понесли до своїх читалень та віддали його аматорським гурткам. Від референтів промовив д-р Петро Шкурат, підкреслюючи велике значіння театру й аматорських вистав у поширюванні національної свідомости.

Кооперативна анкета. У вівторок 7. п. м. в салі Народнього Дому відбулася кооперативна анкета, з якій взяло участь 195 виборних кооператорів, що заступали 60 кооператив загального закупу і збуту. Дир. Антін Гула, дир. Осип Станімір та рев. РСУК П. Базович обговорили цілу низку справ звязаних з веденням кооператив. По рефератах відбулася річева дискусія.

Мистецький вечір живого слова, пісні і танку. Дня 7. п. м. у великій салі Народнього Дому перемиське громадянство познайомилося з парою героїв першої української на галицькому ґрунті фільми „До добра і краси“ з О. Нижанківською і А. Поліщуком. На програму вечора склалися танкові продукції О. Нижанківської („Карпатка“ — муз. А. Кужеля, „Бразилійське танґо“ муз. Т. Міллера, „Мельодія рухів“ — муз. Л. Бетговена, „Стилізований український танок“ і танкова гротеска „Пастушка“). Продукції О. Нижанківської можна сміло зарахувати до високомистецьких танкових продукцій. Найбільш промовили до душі: „Стилізований український танок“, „Пастушка“, за що глядачі нагородили О. Нижанківську гучними оплесками. З танковими продукціями О. Нижанківської переплітались продукції слова і пісні А. Поліщука (деклямації — „Святослав“ В. Щурата; „Кавказ“ Т. Шевченка; пісні — арія з оп. „Тарас Бульба“, муз. М. Лисенка, „Стах“ муз. Т. Кошомана, серенада „Дон Жуан“, „Вже мати засипа“; „Минають дні“, муз. М. Лисенка, арія з оп. „Фавст“ муз. К. Гунода, „Гопак“ муз. Мусоргського й арія з оп. „Весілля Фіґара“ та поза програмою — весела народня пісня „Журавель“. А. Поліщук трохи розчарував, головно як декламатор. Співак найкраще списався двома піснями: „Минають дні“ і Арія з оп. „Фавст“. Вкінці треба підкреслити, що декорація сцени зовсім не підходила до вечора.

З викладової салі. Заходами виділів Учительської Громади і Т-ва Наукових Викладів ім. П. Могили відбулися черговi виклади: 12. II. ц. р. проф. д-р Іван Копач — „Ювілей Хрещення України зі становища історіософії“. У цьому викладі д-р Копач подав маси для цінних думок; 19. II. ц. р. проф. д-р Іван Огієнко, визначний мовознавець, викладав про українську літературну мову; 26. II. ц. р. проф. Ю. Джикало — „Появи життя і заразки недуг“; 5. III. ц. р. проф. Т. Поліщук говорив про телевізію. Усі виклади, особливо два перші, мали велику фреквенцію слухачів. **Кв.**

КОЛОМИЯ.

Піврічний попис елевів Музичного Інституту ім. Лисенка, філія в Коломиї, відбувся 2. березня ц. р. в залі Нар. Дому. На програму склалося 25 точок, з чого 12 творили фортепіянові соля і 12 скрипкові з акомпаніяментом фортепіяну. Виконавці першої частини програми загально всі відповіли своїм завданням. У всіх замітний поступ у грі (в порівнанні з виступом на попису минулого року), і то передовсім у скрипковій [illegible]. Деякі виказали навіть багато зрозуміння в інтерпретації поодиноких творів та значну заавансованість у техніці гри (А. Кибюк, Б. Фіглюс та [illegible] М. [illegible] і К. Бавмгартен). З черги Д. Михайлів виконала на фортепіяні вдатно та дуже прецизно Чайковського „Пісня жайворонка“ та Барткевича: „Метелик“. М. [illegible] відіграла І. част. VII. концерту Берiота. В грі цієї [illegible] пачки замітна дуже корисна зміна. [illegible] крок вперед у техніці, який зробила за останній рік. Слід підкреслити вже певність та ясність виразу. [illegible] Вальс Шопена ціс-моль відіграла С. Світальська [illegible] передовсім гарно й ніжно вийшли тут [illegible] „піу моссо“. „Фантазія Фавста“ на скрипці і [illegible] виконанні Д. Касіяна заслуговує на справжнє признання. [illegible] незвичайній товкости та своєрідній [illegible] інтерпретації цього твору, вийшов він [illegible] степени. З черги у Шопенових танцях Бетговена [illegible] запрезентувалася Е. Фреліх, хоч кілька [illegible]. Дуже гарно виконали „Спев де Балєт“ Берiота [illegible] Н. Стрільбицького, техніка [illegible] мистецька бравура, темпо й життя в грі [illegible] багаті вже придбані скарби в молодого [illegible] тия О. Яремич виконала Мас Довела „Танок [illegible]“ та не дуже щасливо, бо робила [illegible] щоби могла вжитися в програму [illegible] ру та відповідно їх передати. Опісля [illegible] на „Балляда Польонез“, які виконав [illegible] теньке С. Вишневський, віддаючи дуже [illegible] товий характер обох частин твору. Н. [illegible] грала „Імпромту ас-дур“ Шуберта, [illegible] лася гарною перлистою технікою [illegible] казі правої руки затирали [illegible] що вірно ... у піяністки. [illegible] Інституту — не останні у програмі. Д. [illegible] Кохан. Ковалева треба було справді [illegible] терсі“ Шопена, [illegible] такий [illegible] у цього композитора. „Соловейко“ [illegible]

віффа виказав зате багацтво технічних засобів, якими володіє вже Ковалів. Люба Ковсяк відіграла Шумана „Новелет ф-дур“ та Шопена „Вальс бріллянт“ оп. 34. ч. 1. Перший твір зінтерпретувала піяністка дуже гарно, надаючи йому зовсім правильно твердої енергійности і розмаху сильним ударом. Зате другий, такий відмінний своїм характером супроти першого, вийшов трохи за тяжко. Бракувало йому саме цеї бриллянтовости, такої властивої вальсам Шопена. Але тут не можна винувати піяністки, що мусіла бути порядно змучена дитьма чи шістьма супроводами, які попередили її сольовий виступ. Треба би акомпаніментами обділювати більше кмевів. Шкода, що не довелося нам почути найбільше заавансованих скрипачок. Не знаємо, чи тут перешкоди зверхнього характеру, чи трема? Та всеж таки слід виступати і вживатися зі сценою та публикою. І в цьому напрямі повинні учителі музики вплинути на клевів. На закінчення попису виконала оркестра Муз. Інституту увертюру „Марта“ Фльотова під проводом дир. Р. Рубінгера. На маргінесі одне скромне прохання: дуже доцільно й корисно було би основніше зміняти зміст програми, щоби цей самий ряд творів не повторювався з року на рік. Музична література і наша і всесвітня дуже багата. **Я. А.**

Академія в честь Лесі Українки. Читальня учнів мужеської гімназії при співучасти учениць гімназії У. П. Т. удалила 4. п. м. у власній руханковій салі святочну академію в честь Лесі Українки. Академія мала форму реферату, ілюстрованого деклямаціями, сольоспівом та інсценізаціями творів Л. Українки. Щодо самого реферату („Життєвий і творчий шлях Л. Українки“), то його автор, Мигаль, уч. II. кл. ліц. заслуговує на признання за докладне і всестороннє опрацювання. З деклямацій на перший плян вибилася деклямація Малицького, уч. II. кл. ліц. („Мрії“), яка на присутніх зробила помітне враження. Крім того подобалися деклямації Яцишинівної (У. П. Т.) „До мойого фортепіяна“ і Калинюка. Сольоспів уч. II. кл. ліц. Ставничого („Не співайте мені цеї пісні“) та інсценізація „Іфігенія на Тавриді“ випали куди слабше, як діяльог „В домі роботи, в країні неволі“ та інсценізація „Казка про велитня“. З молодих виконавців слід відмітити: Малицького Єремина і Яцишинівну (У. П. Т.). Цілість зробила додатне вражіння.

ЖУРАВНО.

Розвязали курс кооперативного освідомлення в Журавні. Заходом Окружного Союзу Кооператив у Стрию відбувався в Журавні курс кооперативного освідомлення. На курсі було 76 учасників, молоді обох полів зі сіл Журавенщини. Прелегентами курсу були пп.: Іван Столяр, Майківська Ярослава, Іван Паламар, д-р Микола Гілецький, о. Любомир Головацький і дир. Кузів. Предмети курсу: кооперація та її розвиток, історія України, географія України, преса, гігієна, релігія, ощадність. Двом прелегентам: дир. Федакові, що мав викладати про молочарство й орг. Янушові, що мав викладати рідну мову і спів, жидачівське старосто заборонило виклади телефоном в останній хвилині. Характеристичне, що на салі викладів увесь час сиділа озброєна поліція. Заінтересовання тим курсом було дуже велике, на жаль, він тривав усього 3 дні, бо в суботу 11. п. м. коло 3. год. прийшов на салю постерунковий Венцлавський і курс розігнав, заявивши, що це робить на доручення старости. Зібрана на курсі молодь мусіла з великим жалем розійтися по своїх селах.

Нові книжки й журнали.

НАЦІЯ В ПОХОДІ. Націон ім Ауфбрух. Орган української державницької думки. Рік I. ч. 1. Берлін, лютий 1939. На правах рукопису.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр.

Субота 18. III. год. 7.30 „Маскарада“.

Неділя 19. III. год. 12. „Кіт в чоботах“ вона; год. 3.30 попол. „То більше як кохання“; год. 7.30 веч. „Галушка розмарину“.

Понеділок 20. III. год. 6. „То більше як кохання“.

Театр Різнородностей.

Субота 18. III. год. 7.30 Ревія „Любім шарита“, виступи театру „Варшавський Цирулик“.

Неділя 19. III. год. 4.30 Ревія „Любім шарита“ виступи театру „Варшавський Цирулик“; год. 7.30 веч. Ревія „Любім шарита“ виступи театру „Варшавський Цирулик“.

Понеділок 20. III. год. 7.30 „Буря над Шанхаєм“.

Український Театр ім. І. Котляревського.

БЕРЕЖАНИ:

18. III. Карка з Львова.

19. III. Зоря над Почаєвом.

Дня 1, 2, 3 і 4. IV. гратиме театр у Львові в салі Нар. Дому.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

УГНІВ:

18. III. Гетьман Полуботок.

19. III. Невольник.

РАВА РУСЬКА:

20. III. Бесталанна.

21. III. Пошились в дурні.

22. III. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АМПІР: „Украдене життя“ з Елисаветою Бергнер.

АПОЛЬО: „Білий мурин“.

АТЛЯНТИК: „Три вальси“ муз. фільм Штравса, реж. Людвика Бергера.

БАЙКА: „А ото, вона одна“ зе кольоровою графікою.

БАЛТИК: „Під прапором“.

ВАНДА: „Панна з посте-рестанте“.

„Зелена ескадра“.

ГРАЖИНА: „Люди за мрякою“.

ЕВРОПА: „Гунга-Дін“.

КАСИНО: „Великий вальс“ із Люїзою Райнер.

КОПЕРНИК: „Три серця“.

МАРУСЕНЬКА: „Лист до матері“

МЕТРО: „Колишній метелик“ (Джанета Мекдональд).

МІРАЖ: „Індійська гробниця“

МУЗА: „Маріана Сантуреа“.

ПАЛАС: „У тіні хреста“

ПАЛЯС: „Суез“ (Льоретта Йонг, Тайрон Павер)

РАДІО: „Ошалена бригада“.

РІЯЛЬТО: „Для тебе, сеньйоріто“.

РОКСІ: „Інститутка“ з Д. Дюрбен.

СВІТ: „Марнотравна дочка“ (Зара Леандер“.

СВЯТОВІД: „Пірати“, „Дикі стежки“.

СТИЛЕВЕ: „Я згрішила“ та ревія.

ТОН: „Циганка“, „Польо“.

УТІХА: „Лицарі степу“ та ревія.

ХИМЕРА: „Сержант Беррі“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(Марійський Майдан)
„Долина Мозелі“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 18. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Музика з пл., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Вожд і жовнір, 11.25 Військові марші, з пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Орх., 14.45 Господарські вістки, 14.50 Інформації, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Для дітей: „Про літо, зиму та весну у країні, де перець росте“, з муз. іл., 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Літературна хроніка, 19.35 Словно-муз. авд.: Від легіоністів Пілсудського до лег. Зволька, 17.15 Нові винаходи, 17.25 Авдиція, 17.29 Квартетові мініятури, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Спортова гутірка, 18.15 Гутірка зі слухачами, 18.30 Гутірка, Марш. Пілсудський і марш. Ридз-Сміглий, авд., 19.15 Орх., форт., 20.00 Промова, 20.15 Музика, 20.40 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Музика, гумор, 22.55 Інформ. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Неділя, 19. березня 1939.

7.20 Війсьж. орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Хл. газетка, огляд ринків рільних продуктів, музика, 8.45 Хл. скрипька, пісеньки, 10.15 Пісні у вик. хору, 11.00 Штафета вздовж кордонів Польщі, словно-муз. авд., 11.57 Сигнал, 12.03 Муз. поранок у вик. симф. орх., 13.00 Виїмки з творів Пілсудського, 13.10 Орх., 14.40 В наших серцях усе живеш, авд. для дітей, 15.00 Культ героїв у народі, муз. з пл., 15.25 Золота книга громад, 16.30 Орг. ресітал, 17.00 Театр Уяви: „Дзяди“ А. Міцкевича, 17.15 Концерт солістів, форт., скрипка, 18.25 Юлій Словацький у житті марш. Пілсудського, 18.40 В. Малішевський: Суїта на орх. на нар. мотивах, 19.00 Промова президента Польщі, 19.15 Муз. фантазія Маріяна Рудніцького, 19.35 Програма на завтра, 19.40 Літ.-муз. авд., 20.10 Спортові вістки, 20.15 Збірні спорт. вістки, політ. огляд, веч. денник, звук. тижневик, 21.10 „У тіні меча“ Леоп. Стафа, з муз., 21.55 Орх., сопран, бас, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Понеділок, 20. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 8.00 Для шкіл, 8.10 Легка музика з плит, 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Втеча перед весною, 11.15 Музика з пл., спів, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Для купців і ремісників: Детайліст, гуртівник, фабрикант, Роля касіерки в підприємстві, 13.30 Верді, муз. авд. для гімназій, 14.00 Концерт банджо, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Грецький міт: „Про царя Мідаса“ авд. для молоді, 15.25 Розвязка істор. загадки, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вістки, 16.20 Наук. хроніка: Фільософія, 16.35 Смичк. квартет, 17.10 Із життя Гдині, 17.25 Концерт хору, органи, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Основи нинішньої нар. економіки, 18.20 Актуалії, 18.30 Розр. концерт, орх., спів, цитра, 19.00 Воєнна авдиція, 19.30 Розр. концерт, 20.00 Вечір у театрі, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Клявесиновий ресітал Шлі Міхальке (Німеччина), 21.40 Літер. новини, 22.00 Спортові вістки, 22.05 Львівські комунікаційні вузли, 22.20 Із спікерового альбума, 22.55 Огляд преси, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

Вівторок, 21. березня 1939.

7.00 Ранішній денник, 7.15 Муз. з пл., 8.00 Авд. для шкіл, 8.10 Орх., 8.50 Ранішні вістки, 11.00 Для шкіл: Погані сни, 11.15 Пісеньки про ріки, пл., 11.57 Сигнал, 12.03 Полудн. авд., 14.00 Краса Розточа: нар. пісні, 14.30 Нар. великодні звичаї, 14.45 Господарські вістки, 14.50 Біржа, 14.55 Програма на завтра, 15.00 Подорож у будучину, гутірка для молоді, 15.15 Техн. скринька, 15.30 Орх., 16.00 Пополудневий денник, 16.08 Господарські вісти, 16.20 Фін.-госп. актуалії, 16.30 Арії з опер Мусоргського відсп. Сергій Беноні, бас, 16.50 Сусп. значіння популяризації науки, 17.05 Форт., 17.30 З піснею по краю, 18.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 18.05 Програмова резерва, 18.15 Для села: Як приготовити дітвище, кооп. хвилина, 18.30 Для робітників, 19.00 Зі світа оперетки, розр. концерт, сопр., тенор, орх., у перерві коло год. 19.50 Актуальна гутірка, 20.35 Веч. денник, метеорольог. вістки, спорт, програма на завтра, 21.00 Симф. концерт, орх., форт., 22.00 Атенські прогульки: Розцвіт різьби в Геладі, 22.30 Віол., клявесин, 22.55 Інформ. авдиція, 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота 18. березня 1939.

БЕРЛІН 1.00 Оперетові мельодії, 18.45 Легка музика, 20.10 „Пташник з Тиролю“ оп. Целера. БУДАПЕШТ 15.20 [illegible] Орх., ВІДЕНЬ 19.00 Камер. музика 19.50 **Українські вістки**, 20.10 „Клявесин Постала, 22.30 Танц. музика, ДАЙТЧЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Концерт на скр. і орх. д-дур Бетовена, 22.30 Соната на [illegible] і форт. Дебісія, ДРОЙТВІЧ 18.00 Танц. музика, 19.45 Сонати на віол. і форт. Бетовена, Мендельсона, КЕЛЬН 16.00 Купіля мельодій. МІЛЯНО 19.20 Розр. музика, 21.00 „Вільний стрілець“ оп. Вебера, ПРАГА 19.25 Джез, 20.10 Розр. програма, РАДІО РОМАНІЇ 18.32 Італ. музика, 21.15 Пісні й танки різних народів, РАДІО ПАРІ 19.15 Хор. 21.15 Форт., 21.30 Опера, РИМ 19.20 Розр. музика, 22.15 Пісеньки, розр. музика, СОФІЯ 20.00 Спів, 21.45 Легка і танц. музика.

Неділя, 19. березня 1939.

БЕРЛІН 20.00 Орх., хор, барит., форт., БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 19.00 Військ. орх., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Нові суїти і танки, 22.30 Серенада на флет, скр. і альтівку, ЛЯЙПЦІҐ 18.50 Пісні, МІЛЯНО 17.00 Симф. концерт, 22.10 Концерт квартету, МІНХЕН 20.10 „Оберон“ оп. Вебера, ПРАГА 21.40 Нар. пісні, РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 Концерт, РИМ 21.00 „Кавалерія Рустікана“ оп. Масканія, „Фіялка Мальора“ оп. Кодалія, СОФІЯ 19.00 Популярна музика, 20.00 Мішаний хор, 20.55 Оперетові мельодії.

Понеділок, 20. березня 1939.

БЕРЛІН 17.00 Квінтет, 18.00 Розр. муз., БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 20.00 Опера, БУДАПЕШТ 17.10 Хор, 20.00 Твори Мусоргського, 21.20 Цг. музика, ВІДЕНЬ **19.50 Українські вістки**, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Розр. концерт, 20.40 Симф. концерт, 22.30 Соната ф-дур Моцарта на скр. і форт., КЕЛЬН 17.15 „Горіхохрустальо“ суїта Чайковського, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Форт., 22.30 Вок. концерт, ПРАГА 18.25 Концерт сальон. квартету, 20.25 Нар. пісні, 21.15 Симфонія ч. 6. „Пасторальна“ Бетовена, РАДІО ПАРІ 21.15 Сольо на кларнеті, 21.30 „Зірка“ оп. Шабріера, РИМ 21.00 Сучасні розр. мельодії, 22.10 Розр. музика, СОФІЯ 18.15 Спів, 22.00 Легка і танкова музика.

Вівторок, 21. березня 1939.

БЕРЛІН 17.30 „Ісландія у слові та письмі“, 18.00 Вес. мельодії, 19.45 Вечгомін, БІЛГОРОД 21.20 Серенада, 22.15 Вок. концерт, БУДАПЕШТ 17.10 Циг. музика, 22.00 Форт., ВІДЕНЬ 18.20 Розр. музика, **19.50 Українські вістки** ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Дитячі пісні, 20.10 Розр. музика, 22.30 Нар. пісні, КОПЕНГАГЕН 20.40 Ісландські пісні, ЛЯЙПЦІҐ 18.15 Пісні, МІЛЯНО 17.15 Квартет, 21.00 Симф. концерт, ПРАГА 19.25 Популярний концерт, РАДІО ПАРІ 19.15 Скрипка, 19.30 Пісні, РИМ 21.00 „Ла Пікколо Марат“ оп. Масканія, СОФІЯ 19.00 Спів, 19.30 Орх., 20.00 Смичк. квартет, 20.55 Рос. романси, 21.35 Легка музика.

Радіокутик.

ШЕВЧЕНКІВСЬКА АВДИЦІЯ В РАДІО.

У вівторок 7. п. м. в год. 14.30 радіо-слухачі мали змогу вислухати окремої авдиції присвяченої Шевченківським роковинам. Щороку, в березні, ці роковини були відмічувані такими авдиціями, та цьогорічні мали дещо іншу програму. Замість звичайно виголошуваного стереотипного вступного слова, авдицію попередила відповідно обдумано, споконвічна імпресія укладу В. Ковальчука, що торкнулась найсуттєвіших зв'язків, що лучать Шевченкову музу з народом, та і самого Шевченка як генія, що з цього народу виріс і до нього щорічно вертається. Відповідно до тієї імпресії були відібрані чотири деклямації Шевченкових творів, що мистецьки виконані п. Грепиковою. Цілість випала гарно, і як тема помітно відрізнялась від інших авдицій.

УКРАЇНСЬКІ ВЕЛИКОДНІ ПСАЛЬМИ У ЛЬВІВСЬКОМУ РАДІО.

За прикладом минулих літ, львівське радіо передаватиме і цього року великодні псальми у виконанні відомого українського хору у Львові — „Боян“. Псальми — як окремий відокремлений рід музично-хорового мистецтва, мають у нашій пісенній культурі свою окрему сторінку. Найкращим їх композитором був відомий Дм. Бортнянський, що залишив нам у спадщині чимало прегарних псальмових композицій. Традицію плекання псальмових співів у нас в даліх-днями перебрав на себе львівський „Боян“ і його це заслуга, що широкі верстви нашої суспільности мають нагоду щороку насолоджуватися повними глибоких зворушень та релігійного змісту псальмами.

Цю авдицію почуємо у львівському радіо 14-го березня в год. 14.30.

Біржа.

Львів, 17. березня 1939.

ГРОШІ

Бельги бельг. 89·10—89·57, Доляри америк. 5·26·50—5·29·00, Доляри канад. 5·25·00—5·27·50. Фльор. гол. 281·00—282·72 Франки франц. 14·01—14·12, Франки шв. 120·00—120·95. Фунти англ. 24·78—24·91 Гульд. данц. 99·75—100·25 Кор. данські 110·25—111·25, Корони норв. 125·27—125·27 Корони шведські 127·50—128·47, Ліри іт. 16·60—16·90, Марки фінляндські 10·70—11·00, Марки нім. срібні 85·50—85·00.

Акції.

Банк Польський 130·00, Цукор 41·50—41·50, Вугель 41·75—42·00, Ліпльпоп 94·00—94·25, Моджеїв 21·00—21·75, Островець 82·25—81·25, Стараховичі 60·25—60·00, Жирардів 65·00—66·00.

Папери.

4 і пів внутрішня 66·75—67·00. 3 інвест. 1 ем. 95·25, серія 00·00—98·00. 3 ем. 94·50 серія 9·00—100·00, 5 конверсійна 70·00 5 желізова 68·00—69·00, 4 прем. дол. 43·50 4 консолідаційна 67·50—67·59.

Тенденція дещо слабша

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

Львів, 17. березня 1939.

1 кг. масла дес.	3.35
1 кг. масла бочк.	3.40
1 л. молока	сот. 17—18
1 кг. меду	зол. 1.—

Тенденція за все вдержана.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і повістках . . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні, і приват. кореспонденція по . . зол. 0.15
купно, продаж, винайм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. [illegible]

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyčkyj Wydawca: Spółka Wyd. „Dilo“, Lwów. Z drukarni S-ki Wyd. „Dilo“, Lwów, Rynek 10
Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький. Видає Видавнича Спілка „Діло“, З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10